

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 2. V aastakäik

TEATAJA

15. jaanuaril 1930

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:

Aastas . . . kr. 2.50
Poolaastas . . . " 1.50
Välismaale . . . " 5.00
Poolaastas . . . " 3.00

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35
Toimetaja kõnetunnid: igal õripäeval
12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . . kr. 40.00
1/2 " . . . " 22.00
1/4 " . . . " 12.00
Kaanekülgedel—kokkuleppe!

SISU: Rootsi-Saksa vahelise kaubalepingu uuendamine. Eesti Panga president Jüri Jaakson 60-aastane. Eesti Pank 1929. a. majanduselus. Eesti kaupade väljaveost Ameerikasse. Uus tööstusharu. Kaubanduse väljavaated Kesk-Ida turgudega. Raa- matupidamise tähtsusest ettevõtetes. Väliskaubandus Greekaga 1929. aastal. Mis ütleb Tallinna linna eelarve. Kaubandus-tööstuskoda Teataja kirjavahetus. Kaubandus-tööstus- koda teated. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Turgude ülevaade. Välisbörssid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Rootsi-Saksa vahelise kaubalepingu uuendamine.

Järeldused sellest meile.

Nagu varemalt kirjutatud, ütles Saksa valitsus üles 1926. aastal Rootsiiga sõlmitud kaubalepingu ja 15. veebr. 1930. a. pidi see oma maksvuse kaotama. Põhjust lepingu ülesõllemiseks andsid esiteks poolte asjatud katsed lepingut ülesõllemata parandada ja teiseks Saksa viimase valitsuse ajal tekkinud protektsionistlik suund eriti põllumajanduse poliitikas, mis nõuab kaitsetolle põllu- ja karjasaadustele.

25. oktoobril l. a. Stokholmis alanud läbirääkimised uue kaubalepingu sõlmimiseks lõpsid 9. novembril tagajärgedeta, sest delegatsioonide volitused ei ulatunud enam kaugemale.

Viibimata järgnesid aga Rootsi esindajad Saksa omadele Berliini, kus läbirääkimisi kaunis pessimistlikus meeleolus jätkati. 30. novembril jõudis Stokholmi teade, et kokkulepe on saavutatud, mis muidugi veel vajab mõlema riigipäeva heakskiitmist.

Meie teada oli Rootsi erilisel huvitatud kolmest väljaveo artiklist: võist, elavatest loomadest ja graniiditööstuse saadustest, millest (viimastest) Rootsis elab hulk töörahvast.

Nii siis seisid mõlemal pool eesrinnas põllu-

majanduse huvid, ja kuna Rootsi parempoolsed ühes põllumeestega ikka on seletanud, et sotsialistlik valitsus, sõlmides 1926. a. kaubalepingu Saksaga, pole selles küllaldaselt kaitsnud põllumehe huve, pidid nad nüüd ise riigi tüüri seistes neid vigu katsuma parandada, nõudes ja saades tollisoodustusi oma põllu- ja karjasaadustele.

Kuid peab arvama, et uus leping ei too siin ega seal rahuldust, nagu kompromiss kunagi: rootslased pole saanud kätte loodetavaid paremusi, teisest küljest ei ole sakslased suutnud sulgeda elavloomade sissevedu, vaid on pidanud minema selles suhtes kontingentidele.

Lõpptulemused on üldjoontes järgmised: äsja allakirjutatud leping on vormiliselt lisaleping 1926. aasta kaubalepingu juure ja kestab 31. detsembrini 1932. a. Parandusi on tehtud ainult nendes paragraafides, mis käsitlevad tolle põllu- ja karjasaaduste alal; kõik muu, nagu suurtööstuse saaduste ala, on jäetud hoopis kõrvale.

Halvenenud on Rootsi seisukord teravilja, veiseliha ja sealiha väljaveos, kuna kon-

ventsionaaltariifi asemel uues lepingus hakkab maksma maksimaaltariif. Samuti käib kõrgen-datud võitoll täies ulatuses ka Rootsi kohta. Ainult loomade sisikonna ja jäänuste (jalad, pead) tolli on vähendatud umbes 50% võrra.

Elus tapaloomade (veiste) kohta on endine konventsionaaltariif jäänud maksma ainult piiratud kontingentide kohta. Nii võivad rootslased 1930. aastal endise tolliga (16 Rmk. à 100 kilogr.) Saksamaale viia 5000, 1931. aastal 6000 ja 1932. aastal 7000 eluslooma; mis üle selle, maksab 24,5 Rmk. tolli. Statistika andmeil on 1928. aastal Rootsist Saksamaale viidud 5000 eluslooma, kuna Daamist samal ajal on impoorteeritud 270.000 eluslooma.

Kaotatud on toll heintelt, mis sisaldavad enam kui poole timotheina, mille pealt varer võeti 1 Rmk. tolli. Läänud aastal veeti nimetatud heina Rootsist Saksamaale 6000 tonni. Vähendati tolli hummeritelt õige tunduvalt.

Rootsi parempoolne ajakirjandus teeb magusa näo halva mängu juures seletades, et on tehtud kõik, mis võidi. Pealegi ei olevat vilja-

tollide tõstmisest peale üldise hinna rõhumise (dumpingi) suuremat kahju, sest Rootsi vilja väljavedu Saksamaale pole olnud kuigi suur. Või tulevat mahutada Inglismaale, kus uue konjunktuuri juures küll olevat kafta hindade lan gemist. Elusloomi pole tegelikult Saksamaale läinudki rohkem kui uued kontingendid seda ette näevad jne.

Tegelikult on küll lugu nõnda, et rootslased oma põllumajanduse raske seisukorra parandamiseks kõigest hingest püüdis saada Saksalt tollisoodustusi. See ei õnnestunud ja nüüd ei jää muud üle kui tõsta tolle sisseveetavatelt saadustelt.

Kõigest sellest võime endi suhtes järeldada järgmist: mida raskemaks tehakse Rootsi põllusaaduste väljavedu, seda raskemaks muutub niimetatud ainete sissevedu Rootsi. Ühenduses sellega ei parane meie väljaveatud elusloomade mahutamises Rootsi turule, sest kui Rootsi suudaks oma kõrgevärtuslikku loomaliha paigutada mujale, saaksime meie selle asendada vorstitööstuse jaoks väga kõlvulise madalama sordiga, nagu see sündis enne praegu maksavaid restriktioone.

Eesti Panga president Jüri Jaakson 60-aastane.

Eesti Panga president Jüri Jaakson.

Jüri Jaakson sündis 4. I 1870. a. (vana kalendri järgi) Viljandimaal Uue-Võidu (Karula) v., õppis 1886—1892 a. Tartus H. Treffneri gümnaasiumis ja 1892—1896 a. Tartu ülikooli õigus-teaduskonnas; asus siis Viljandisse advokaadiks, kus elavalt võttis osa seltskondlikust tegevusest, olles Viljandi Põllumeeste Seltsi ja „Koidu“ esimeheks, Viljandi Karskusseltsi tegevaks liikmeks jne. 1901. a. sept. siirdus J. Riiga, kus samuti advokaadina tegutses ja elavat avalikku tegevust avaldas „Imantas“, kohalikus karskusseltsis, tema osavõtul asutatud Riia Eesti Haridus- ja Abiandmisseltsis. Viimase seltsi esimehena korraldas J. kõnekoosolekuid ja kursusi Riia eestlastele, peamiselt töölistele, pani aluse haridus seltsi koolile, millele a. 1913 ehitati koolimaja, mis samal ajal täitis ka seltsimaja aset. 1904. aastast peale kuulus J. Eesti Aleksandri kooli kuratooriumi, alul liikmena, hiljemini esimehena, ja püüdis energiliselt seda muuta venekeelsest linnakoolist Eesti õppekeelega põllutöökooliks. 1915. a. alul asus J. Tallinna ja oli siin 1919. a. detsembrini linnapanga juhatuse liige. Samal ajal oli J. Tallinna Majandusühisuses nõukogu esimeheks ja Põhja-Eesti Põllumeeste Kesk seltsi esimeheks. 1917. a. revolutsiooni järel võttis J. osa 30. III 1917. a. Vene ajutise valitsuse poolt

kinnitatud Eesti kubermangu-omavalitsuse ja administratsiooni ajutise korraldamise seaduse eelnou väljatöötamisest, käis ühes J. Poska, J. Vilmsi ja teistega peaminister vürst Lvovi juhtul, et seaduse elluviimist kiirustada, ja võttis osa Lvovi poolt korraldatud komisjonis seaduse makspaneku kohta käivate erimääruste väljatöötamisest, mis 22. VI 1917. a. kinnitati ja mille põhjal Ajutine Maanõukogu (Maapäev) astus kokku. 1917. a. maikuu määrati J. Vene ajutise valitsuse poolt Eestimaa kubermangukomisari abiks, missugusesse ametisse ta jäi kuni enamliku riigipöördeni 1917. a. oktoobris. J. oli 1917.—1918. a. ka Maanõukogu liige ja selle abiesimees. 1918. a. novembris määras Eesti ajutine valitsus J.-i oma peavalinikuks, kes Saksa okupatsioonivõimudelt pidi riigiasutised võtma üle ja nende edasitöötamise võimaluste eest hoolitsema. Selle raske ülesande lahendas J. korraldult. Novembrikuu lõpul 1918. a. kutsuti J. Eesti ajutisse valitsusse kohtuministriks. Sel kohal asus ta ka 1919. a. O. Strandmani kabinetis ja 1919.—1920. a. mõlemas J. Tõnissoni kabinetis. Kohtuministrina organiseeris J. meie kohtuasutiste võrgu, korraldas vangistusasutisi ja täitis kuni Riigikohtu loomiseni osaliselt ka viimase ülesandeid, eriti seaduste tõlgitsemise ja seletamise alal. 1917. a. oli J. radikaaldemo-

kraatliku erakonna asutajaid ja esindas seda erakonda Maanõukogus. Kui radikaaldemokraadid ühinesid J. Tõnissoni asutatud demokraatliku erakonnaga Eesti Rahvaerakonnaks, oli J. viimase esindajaks Asutavas Kogus ja I, II ja III riigikogus, kus ta näitas üles eriti suurt tööjõudu, võttes osa mitmesuguste komisjonide tegevusest. Kui pärast enamlikku riigipöörde-katset I. XII 1924. a. tekkis tarve luua laialisele koalitsioonile tugiv valitsus, osutus J.-i tasakaalukas, kaine ja kõigist poliitilistest kirgedest vaba isik selle ülesande jaoks kõige kohasemaks. J.-i kabinet, mis astus ametisse 1924. a. detsembris ja kestis 1925. a. detsembrini, ühendas endas tõepoolest kõik Eesti parteid „seinast seinä“ ja suutis opositsiooni puudumise tõttu valitsuse ja riigikogu tööviljakust tunduvalt tõsta, viies m. s. läbi mõned seadused, mille läbiviimine teissugustes oludes oleks põrganud kokku suurte raskustega (näit. riigikorra kaitse seadus, kaitsejõudu seadus). 1926. a. novembris nimetati ta J. Teemandi valitsuse poolt Eesti Panga presidendiks, mille järel ta lahkus III riigikogust ja üldse poliitilisest tegevusest.

Soovime juubilarile ta juubeli puhul õnne, püsivust ja jõudu veel kaua tegutseda Eesti majanduslikule elule nii tähtsate ülesannete täitmisel.

Eesti Pank 1929. aasta majanduselus.

Majanduslikud raskused avaldusid panga äriseisus välisraha vähenemises, laenude piiramises ja jooksvate arvete kokkukuivamises. Panga seisukord küllaldaselt tugev.

Victor Poom.

I.

Tilma et lähemalt peatuda majanduslike tingimuste juures, milles tuli tegutseda Eesti Pangal ja mille mõistjad meie kõik oleme, püüame vaid vastust leida küsimustele 1) kui võrra majanduslikud raskused tabasid keskpanka ja 2) kui suures ulatuses viimane majandusele raskuste kestes oli teenäitajaks. Esimene küsimus saab vastuse juba aastalõpu äriseisust, kuna teine nõuab panga tegevuse sisulist hindamist, mida teeme artikli teises osas.

Mis puutub esimesse küsimusse, siis näitavad arvud äriseisu kokkukuivamist 73 miljoni

krooni pealt 64,5 miljoni krooni peale, seega 12% võrra. Panga aktivas langesid välisvarad 4,7 miljoni krooni ja laene tõmmati kokku 4,2 miljoni väärtuses, kuna passivas kahanesid jooksvad arved 7,2 miljoni krooni võrra ja rahamärke liikvel vähendati 2,4 miljoni krooni, seega jooksvaid panga kohustusi kokku 9,6 miljoni kr. Nii saame neist neljast muudatusest äriseisus järgmise liikumise: rahamärgid, mis 8,9 miljoni krooni võrra välisraha müügist ja laenude tasumisest panga kassadesse valgusid, läksid 7,2 miljoni krooni eest jooksvate arvete väljamaksuks ja 2,4 miljoni kr. jäi seisma kassadesse, vähendades seega pangatähtede ringvoolu.

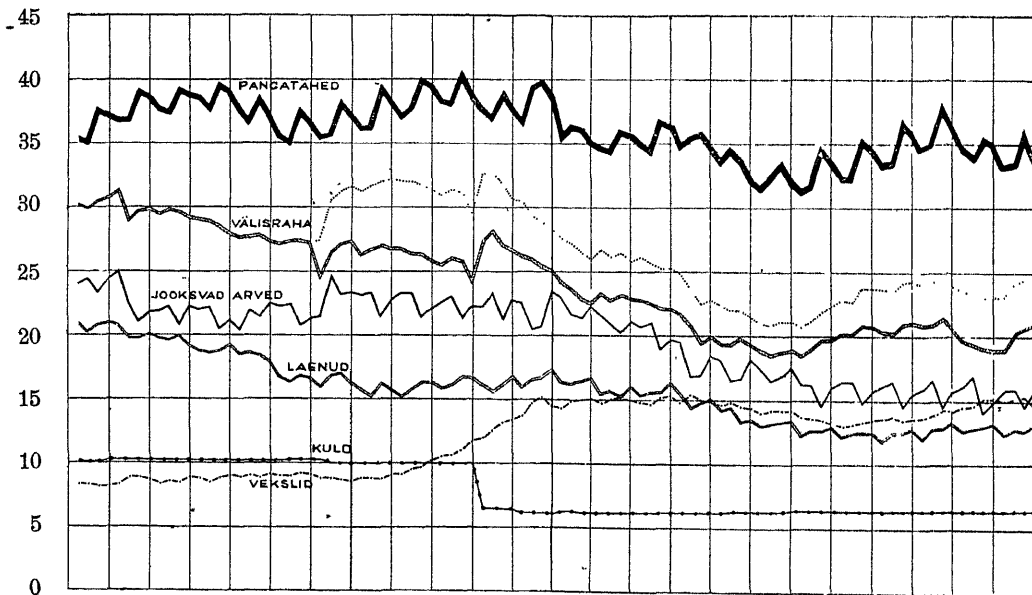
Aktiva.	31. det. 1929. a.	31. det. 1928. a.	Muuda- tus- 1929. a.
Kattevara:	milj. k r.		
Kuld rahas ja kangides	6,4	6,4	
Välisraha	20,8	25,1	-4,3
Kokku	27,2	31,5	-4,3
Muu välisraha	2,9	3,3	-0,4
Sisevekslid	14,5	14,5	—
Laenud	13,1	17,3	-4,2
Muud aktivad	6,8	6,4	+0,4
Üldse	64,5	73,0	-8,5

Passiva.	31. det. 1929. a.	31. det. 1928. a.	Muuda- tus- 1929. a.
Põhikapital	5,0	5,0	—
Tagavarakapital	3,1	2,0	+1,1
Maksvad kohustused:			
Pangatähed liikvel	34,0	36,4	-2,4
Jooksvad arved	16,2	23,4	-7,2
Kokku	50,2	59,8	-9,6
Muud passivad	6,1	6,2	-0,1
Üldse	64,5	73,0	-8,5

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega 54,1% 52,6% +1,5%

Nende suurte muudatuste kõrval on tähtsuseti säärased liikumised, nagu tagavarakapitalide suurenemine 0,9 miljoni krooni võrra või mõnesajatuhandelise kõikumine muis aktiva-passiva arvetes.

Milj. kr.

J. V. M. A. M. J. J. A. S. O. N. D. J. V. M. A. M. J. J. A. S. O. N. D.
1928 1929

Eesti Panga tähtsamate arvete liikumine 1928. ja 1929. a.

Peatudes lähemalt nende muudatuste juures ei jäta meid kahtlemata rahuliseks suur välisvara kahanemine:

	31. det. 1929. a. t u h.	31. det. 1928. a. k r.
Kuld rahas ja kanges	6,408	6,380
Välisraha	20,782	25,067
Välisraha väljaspool kattevara	2,892	3,291
Välisraha üldse	30,082	34,738

Nende aastalõpu-arvude vahe näitab aga tegelikult osa sellest välisraha nõudmise suurusest, mida läinud aastal majandus vajas. Nimelt ostis pank aasta jooksul väljaspool rahaturu pakumist Pikalaenu Pangalt ja riigikassast 4,8 milj. kr. eest välisraha, mis kõik panga arvetest on käinud läbi, kuid aasta lõpuks ära müüdnud. Nii tõuseb välisraha tarvituse ülekaal välisraha sissetuleku üle 9.480 tuh. krooni eelmise aasta 7.150 tuh. krooni vastu, seega kahe aasta peale kokku 16,6 miljonit krooni.

Selles suures välisraha tarvitamises ei ole keskpank otsekohe kuidagi tegev, kui võtta arvesse, et sisevekslite portfell 14,5 milj. kr. peal seisab nagu eelmisel aastal ja laenud 17,3 milj. kroonilt on langenud 13,1 milj. kr. peale. Iseasi oleks muidugi kaudne mõju, kui pank näiteks sisseveo soodustamisega importäridele laenude andmise läbi oleks patustanud. Ent nagu väliskaubanduse statistika näitab, pole väliskaubanduse passiivsuse põhjuseks mitte sisseveo rohkus

või kasv, vaid langus väljaveos. Nii oli 11 kuu jooksul (tuh. kr.):

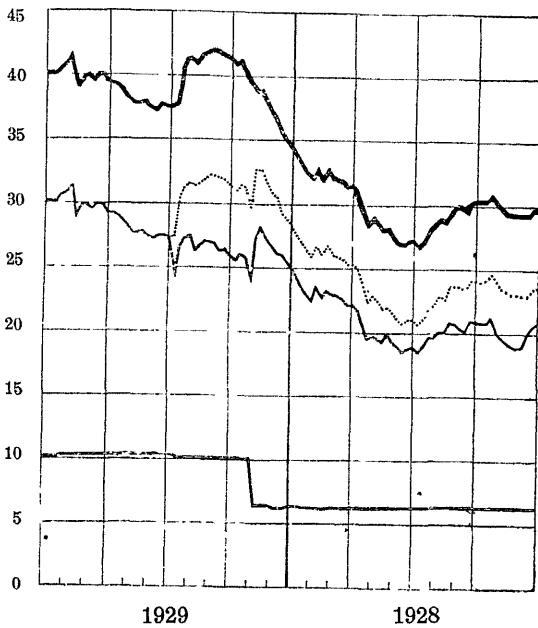
	1929. a.	1928. a.	Muudatus.
Sissevedu	114.564	121.456	-5.892
Väljavedu	107.885	118.114	-9.229

Passiivsus -6.679 -3.342 +3.337

Sissevedu vähenes eelmise aastaga võrreldes 5,9 milj. krooni, kuid väljavedu langes 9,2 milj. kr., nii et passiivsus suurenes 2,3 milj. kroonilt 6,8 milj. kr. peale. Loomulik, et meie kehvuse juures, kus pole nägematuid tuluallikaid (kaubabilanss moodustab 85—90% maksubilansist), säärane puudujääk keskpanga tagavarades end teavalt kätte maksab.

Kuid siinjuures ei tohi unustada, et meie maksubilansis 4-miljoniline puudujääk tekib igal aastal protsentide maksust meil töötava väliskrediidi ja -kapitali pealt. Kui juba kaubabilanss, mis meil on ainus tõsisem välisraha andja, puudujäägiga lõpeb, kust peab siis muudeks otstarveteks välisraha tulema sisse? Ja meie riiklikud väliskohustused laenude ja võlgade ning nende pealt protsentide tasumises on samuti suured. Kuna äriilma tarvidust katab teiselt poolt see osa välisraha, mis kroonideks vahetatakse siseturul, nii et näiteks 1929. a. jaoks keskpanga juures selle arved ligikaudsetel arvestustel mõne 3 miljoni kroonilise puudujäägi annab, pole riigitarviduste jaoks, mida 1929. a. ligi 7 milj. krooni peale võidi hinnata, mingit katet loota.

Milj. kr.

— kogu välisvarad, - - - kuld, ... välisraha, ... välisraha koos väljaspool katet olevaga.

Eesti Panga välisvarade liikumine 1928.—1929. a.

Need read, mis keskpanga välisraha kahanemise selgitamiseks ja äriilma vähese osa kohta selles on öeldud (suur osa välisraha ostumüüki sünnib eksportööride-importööride kaudu mujal, keskpangast mööda minnes), on ühtlasi tähelepanu juhtimiseks sellele, et ei saa kolmandaks aastaks jätta välisraha tagavarasid keskpangas (kui juba kahe aasta jooksul välisrahas on puudujääk 16,6 miljonit krooni!) ükskõikselt sündmuste kujunemise voolu.

Panga jooksvate kohustuste katteks nõutud kulla ja välisraha seis on, vaatamata selle kahanemisele, siiski küllaldane olnud, et anda rahuldavat katteprotsenti. 1929. a. lõpul oli viimane 54,1% eelmise aasta 52,6% ja 67,8% vastu 1928. a. alul. See tuli jooksvate kohustuste kahanemisest 9,6 miljoni väärtuses. Siin langeb kokkutõmbamise raskus valitsuse jooksvatele arvetele, mis 16,7 milj. kr. pealt detsembris 1928 vähenesid 8,1 milj. kr. peale. Vaatamata riigitulude korralikule laekumisele avaldunud valitsuse arvete vähenemine on tingitud sellest, et valitsus pole kasutanud kõiki eelarve korras ettenähtud sissetulekuid, nagu välislaenu Rootsis, hõberaha käimalaskmist jne. Nii tuleb sellele vähenemisele kui ajutisele vaadata ja juba jaanuaris võidakse hõberahaga jooksvat arvet tõsta.

Teised jooksvad arved pangas on pikkamööda maha käinud 2,3 milj. kr. eelmise aasta 3,8 milj. kr. vastu, kuid selle vastu suurenesid pankade arved 2,9 milj. kr. pealt 5,7 milj. kroonini, peamiselt seetõttu, et keskpank kõvemaid kassareserve hakkas nõudma.

	1929. a. tuh. kr.	1928. a. tuh. kr.
Valitsuse arved	8.126,7	16.740
Pankade arved	5.718,4	2.863
Teised arved	2.341,5	3.802
Kokku	16.186,6	23.405

Panga poolt antud krediidi hulk ei näita suurenemist, ka mitte kokkutõmbamist, kuna sisevekslid püsivad eelmise aasta kõrgusel — 14,5 milj. krooni ja laenude hulgas ilmsikstulnud langus peamiselt nende laenude tasumisest on tulnud, millele seda tasumiskavad ette näevad. Igatahes on „C“ liigi vekslid ja laenud, mis on peamiselt põhikirjale vastav materjal, 1929. a. lõpul näidanud suuremat seisu kui 1928. a. lõpul:

	30. nov. 1929. tuh. kr.	31. dets. 1928. tuh. kr.
„C“ liigi laenud	19.309	18.561
„B“ liigi laenud	8.707	12.561
Kokku	28.016	31.122

Käsikaes pankka likvideerimisele jäänud laenude kahanemisega vähenenud ka laenuid, mille katteks pangal on valitsuse tagatis: 15. veebruaril oli niisuguseid laene 11,2 milj. kr. ning detsembris vaid 8,7 milj. kr.

Nagu juurelisatud joonis näitab, ei olnud krediitide seis sugugi nii kõikumisteta kui seda aasta vahetuste arvud näitavad, vaid neis avaldub teatud sesooniline kõikumine kõrvuti erakorraliste sammudega, mis siiski enam-vähem tähelepanu leidsid aasta alul, raskel ajal, kus kõneldi krediitide piiramisest. Sesooniline langus avaldus suvikuudel ja tõus sügiskuudel, kuid erakorraline piiramine algas mais, koos hariliku hooajalise krediidi nõudmise vähenemisega.

Mis puutub raharingvoolu, siis näitab see korrapäraste hooajaliste kõikumiste kõrval aasta lõpul samasugust kontraktsiooni kui 1928. a. Kuid juba aasta alust peale avaldub vähene maksujõud, ja osa seni ringvoolus olevaid pangatähti tuleb lõplikult kassadesse tagasi.

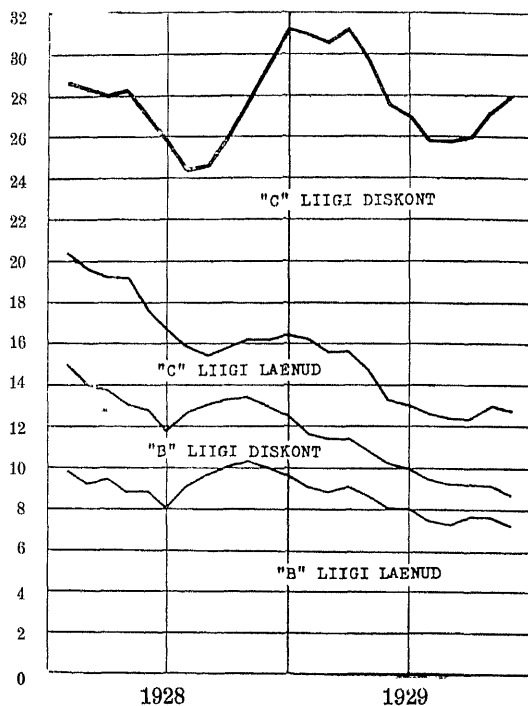
1929. a.   1928. a.
milj. kr.

7. jaanuaril	35,3	35,3
31. „	35,1	37,1
28. veebruaril	35,8	38,5
31. märtsil	36,3	38,8
30. juunil	31,6	36,7
30. septembril	35,8	39,6
31. detsembril	34,0	36,4

Toodud arvud näitavad ringvoolu vähenemist alates 7. jaanuarist, mil see mõlemal aastal oli ühesuurune, jaanuari lõpuks juba 2 milj. krooni võrra, missugune vahe kuni aasta lõpuni on alal hoidunud.

Ülal vaatluse all olnud muudatused näitavad, et vaatamata suurele välisraha nõudmisele

pank, tänu välislaenust saadud summadele ja väljaspool turu pakkumist muretsesid välisraha, on suutnud kõik esitatud nõudmised ja ülesanded ilj. kr.

Eesti Panga laenude koosseis.

anded täita ilma, et oleks mingisuguste surveabinõude järele vajadust tunnud. Panga tugev seisukord avaldas kahtlemata rahustavat mõju ka pangandusele ja äriilmale. Kuidas ja kui suurel määral aga keskpang rasketel aegadel oli teenitajaks majandusele, sellest järgmises kirjutuse osas.

Eesti kaupade väljaveost Ameerikasse.

Meie kompvekkide müügiks head võimalused. Tarviline on meie eksportööride ühine müügikorraldus.

(Eesti peakonsuli kiri.)

Siinset kompvekiturgu uurides on väljavaated mõnede meie kompvekkide liikide saatmiseks siia juba mõnd aega paistnud meile soodsad. Sellest seisukohast välja minnes oleme viimaste aastate kestes Eesti kompvekitööstureid korduvalt informeerinud kohaliku turu nõudeist, mitmeid neist varustanud kauba proovidega, mis siinsel turul rohkem läbi löönud, ja oleme otsekoheste ärisidemete loomiseks siin leidnud vastavaid firmasid, kes meie kauba vastu on tunnud huvi ja kelledest mõned on loonud ka ärisidemeid

mõnede meie töösturitega. Nii varustasime mõni aasta tagasi üht suuremat Eesti vabrikut õige mitmekesiste kompvekiproovidega ja andmetega kohaliku turu üle ja tutvustasime tema produkte ühele siinsele soliidsemale importfirmale, kelle esindaja meie soovitusel Eestit käesoleva aasta kevadel külastas ja nim. tehasega kauba müügi asjus saavutas kokkuleppe. Nüüd on sel tehasel siin oma esindaja, kes kuuldavasti tegutsevat päris rahuldavate tagajärgedega.

Eestis leidub aga ka mitu teist ettevõtet

kompvekitööstuse alal, kes välisturu vastu tunnevad huvi ja kelle kauba headus ja hinnad siinsel turul suudaksid võistelda. Oma hiljutisel Eestis viibimisel selgitas peakonsulaadi sekretär hra Kuusik oma teiste ülesannete seas ka võimalusi nende ettevõtete kaupade mahutamiseks siinsele turule. Viies siit endaga kaasa mitmesuguseid kauba proove, mis kohalikul turul vastuvõetavad, ja üksikasjalisi andmeid siinse turu iseäralduste kohta tutvustas hra Kuusik asjast huvitatud firmasid siinse turu seisukorraga ning tõi neilt kaasa kogu vastavaid kaubaproove.

Kaasatoodud proovid äratasid mitmete kohalikkude firmade huvi, kellele neid tutvustasime. Esimese järeldusena kuulsime, et üks neist firmadest saatnud Eesti firmale ka proovitellimise umbes 12.000 Inglise naela peale mitmesuguste kompvekilikide kohta, samuti ka proovitellimise 1.500 Inglise naela halvaa peale. Niihästi väline pakkimisviis kui ka etikett, mis siit viidud proovide kohaselt valmistatud, osutusid siin kõigiti rahuldavateks, ja meie paistab, et kaubale siin kestva turu leidmiseks väljavaated ei puudu, kuna ka hinnad siin on vastuvõetavad, kuid ainult juhul, kui suudetakse mõõduka aja jooksul saadud tellimised korralikult täita. Kahjuks peame märkima, et juba proovitellimise juures, millest eelpool jutt, mis siit telegraafiliselt oktoobri alul tehti, pöörduti meie poole kaebusega, et tellimise kättesaamist pole Eesti firmad telegraafiliselt kinnitanud, ehk seda küll eriti palutud teha! Kauba edasimüüjal siin oli aga olulise tähtsusega teada saada, kas tellimine on vastu võetud ja millal selle täitmist võib oodata. Arvasime tarviliseks ka omalt poolt telegrafeerida ja paluda, et tellimise saanud firmad tellijale vastaksid. Meie telegrammile tuli vastus, mis oli jaatav.

Kahjuks ei ole praegu toodud näide siinsete äriameeste asjaajamises meie äridega erand, vaid paraku üldine nähtus, millest aga sinne äriemees kuidagi ei suuda aru saada. Ameerika äriemehe mõiste järele on produtseerija ja kauba müüja huvides iga järelepärimine kauba müügi asjus ajaviitmata vastata ja teha kõik, mis kuidagi võimalik, et tellimised kohe täidetak. Suurel osal aga meie äriameestest, vähemalt osal nendest, kellega meil on olnud tegemist, on kombeks tellimise täitmiseks võtta vähemalt paar kuud aega, arvates tellimise sinnajõudmise ajast, vaatamata sellele, kas suurema või vähema tellimisega on tegemist. Usume, et peapõhjused selles aja raiskamises peituvad seisukorra ebaõiges hinnangus meie inimeste poolt: aja väärtust mõõdetakse millegi pärast sootu teise, palju pikema mõõdupuuga kui siin; oleme kindlas arvamusel, et Eestis ei panda kõiki rattaid käima, et saadud tellimised esimesel võimalusel täita.

Tahame kriipsutada alla sääraseid väärnähteid eriti seepärast, et usume nende kõrvaldamise võimalusse, eriti kui meie vastavad valitsus- ja eraasutused seisukorrrast aru saades meie äri-meeste tähelepanu õige tõsiselt ja korduvalt sellele juhiksid. Iseäranis on see tähtis meie ekspordi arendamiseks Ameerikasse, kuhu kaubaliikumine pika maa tõttu niikuinii palju aega nõuab ja kuhu väljaveetavad kaubad, vähemalt need, millele siin võiks loota tunduvalt laiemat turgu, on sesoonse iseloomuga. Niihästi kompvekkide, kalakauba kui ka kodukäsitöö saaduste müügiks on paremad võimalused aasta viimase kolme kuu jooksul enne jõulupühi. Turu konjunktuur nende kaupade alal selgub septembri-oktoobrikuudel, s. o. pärast suvise hooaja lõppu, mil kohalikud kaupmehed hakkavad jõulueelse sesooni vastu valmistuma. Siinse äritegemise viiside juures on kaupmehed harjunud uut kaupatellima oma läbimüügi kohaselt kõige rohkem mõnenädalase tähtaja alusel.

Kuuldavasti suudavad kohalikud firmad, kes Lätist neid kaupu importeerivad, telegraafiselt tellimisi sisse andes, rahuldava aja kestes oma kaubad kaupmeestele kätte toimetada, mistõttu ei paista olevat lootusetat, et ka meil hea tahtmise juures asi paraneks. Praeguse ni on meil aga seisukord säärane, et ainult suvel ja varasügisel sisseantud tellimised jõulueelseks sesooniks jõuavad päralt, kuna oktoobrikuus, mil tegelikult suurem osa kauplusi sisseostust on huvitatud, enam lubada ei tohi, et kaup detsembri keskpaigaks päralt on, ka siis mitte, kui tellimine telegraafiselt sisse antakse.

Säärane ebakorrektsus mõjub halvavalt siinsete äride (olgu see Eesti mõne äri sinne esindaja, sinne importöör või detaillari) tegevusele ja jätab meie töösturitest õige halva mulje, mis kaubanduslike sidemete süvenemiseks ei loo soodsat pinda. Nagu ka käesoleval korral kuuleme, olevat turu seisukord seesugune, et firmal, kes eelpool tähendatud tellimise saatis, oleks võimalik seda kaupa kuni 50.000 Inglise naela käesoleval sesoonil läbi müüa, kuid et juba esimese tellimise juures ainult mitmekordsete telegrammide peale vastus saabus ja tellimise täitmine nähtavasti õige pikale venib, piirduetakse, vähemalt esialgu, ainult antud tellimisega.

Juhul, kui tellimise täitmine peaks meie tööstureilt nõudma veidigi pikemat aega või selle väljasaatmise juures ühel või teisel põhjusel tekkiks viivitus, aitaks seisukorda tunduvalt parandada see, kui kaubatellijale sellest ajaviitmata telegraafiliselt teatatakse, andes siis kindla tähtaja, millal kaup teele saadetakse. Vastasel korral ei tule imestada, et vaatamata meie püüetele leida siin püsivat turgu Eesti kaupadele, Eesti väljavedu siia kannab puhast juhuslikku iseloomu, kuna

sagedasti suure vaevaga soetatud klientelle lühe-
maajaliste katsetamiste järel paremaid varustus-
allikaid hakkab otsima ja leiab.

Ühenduses kõige eelöelduga oleks õige huvi-
tav teada, kas meie töösturid astuvad kiire ise-
loomuga suuremate tellimiste kordadel mingisu-
guseid samme oma produktsooni tõstmiseks,
olgu see kas ületunnitöö, lisatööjõu palkamise
või mõnel muul viisil. Siin on säärane võtte ül-
diselt tarvilusel, seda eriti väiketööstuses. Meie
oludes eriti oleks säärane sesoonne produktsooni-
võime tõstmine mitmel alal väga soovitatav, eriti
juhtudel, kus kapitali puudusel on võimatu val-
mis kaupa laos hoida.

Nagu juba tähendatud, ei ole kirjeldatud
juhtum mingi erakorriline, ja meie oleme kau-
gel sellest, et eriti seda firmat milleski süüdis-
tada. Kaugeltki mitte — analoogilisi kaebusi
oleme kuulnud paljude Eesti firmade kohta. Tõi-
me ainult selle konkreetse juhu kui ühe viimas-
test meie kogemustest näitena seisukorra illust-
reerimiseks: . nähtavasti elujõuline ettevõtte, turu
nõuetele vastava kauba headuse, vastuvõetavate
hindade ja soodsate müügi võimaluste juures ei
saa välisturul siiski edukalt töötada, sest puu-
dub välisturu nõudmiste õige hinnang; käesole-
val juhul nähtavasti peaaegselt nimelt aja
mõiste valesi hindamine.

Ühenduses kõne all olevaga arvame, et oleks
hädatarviline püüda juhtida meie töösturite tähe-
lepanu ka lähema koostöö võimaluste kaalutle-
misele, eriti ühel alal produtseerivate ettevõtete
vahel, kes oma kauba ekspordist on huvitatud.
Julgeme loota, et meie töösturitele on selge, et
veidigi laiematel välisturgudel neil omavahelist
võistlust sugugi ei ole tarvis karta ja et omava-

heline võistlus nende niigi nõrku jõude ainult
killustab. Turu ulatus, kas või ainult New-Yorgi
linna piirides, on niivõrra laialdane, et kõikide
Eesti kompveki- või kalatöösturite toodang, ühe
või teise siin vastuvõetava kauba liigi alal, ainult
õige väikese osa kogunõudmisest välja teeb.
Just vastupidi — koostöö, mis väljenduks näi-
teks ühise müügiorganisatsiooni või keskkoha
loomises seal koha peal, missugune jaotaks saa-
dud tellimised oma võimete järele kindlaksmää-
ratud vahekorras meie liikmete-töösturite vahel,
annaks tunduvalt paremaid võimalusi välistur-
gude võitmiseks, kuna ühine produktsooni hulk
juba ka küllalt suur oleks selleks, et sinseid
soliidsemaid firmasid sellest huvitada ja nende
kaudu siis enam-vähem püsivat turgu meie kau-
padele siin luua. Säärane töösturite omavahe-
line müügiorganisatsioon, missugune
võiks esialgu käia ainult eksportkauba kohta, in-
formeeriks asjaosalisi ettevõtteid kõikidest vä-
listuru nõuetest, nõnda et eksporteeritavad kau-
bad, ehk küll mitme firma poolt valmistatud,
omaksid siiski teatud sarnasuse niihästi sisuli-
selt kui ka väliselt pakkimiselt (ühine etikett
eksportkaubale võiks tulla kõne alla). Säärane
müügi korralduse organisatsioon suudaks tarvi-
duse korral ühistele produktidele välisturgudel
teha ka reklaami või agendi saata välja, annaks
paremaid võimalusi välisfirmade kohta koguda
tarvilisi teateid ja looks võimalusi välistellimiste
kiiremaks täitmiseks. Meie arvates mõjuks sää-
rase organisatsiooni loomine turu laienemisele ot-
sekohe ja tema ülalpidamise kulud tasuksid end
mitmekordselt.

Esimeses järjekorras aga — rohkem ja piin-
likumat tähelepanu Eesti ärimehelt tema mere-
taguse ametvennaga läbikäimises.

Uus tööstusharu.

Tööstuses, samuti ka mujal, kus on tegemist
mitmesuguste masinatega, koguneb aja kestes
kaunis hulk masinapuhastuslappe, -narmaid,
määrdekaltse ja ka tööriideid ning -põlli, missu-
gused sagedasti on niivõrra määrdunud ning õli-
dest ja rasvadest läbi imunud, et nende puhas-
tamine on väga raske, sagedasti üldse võimatu,
nende abinõudega, mis enam-vähem kättesaadav-
ad. Harilikult heidetakse nad, eriti puhastus-
lapid, -narmad ja -kaltsud, kõrvale ja asenda-
takse uutega. Viimaste muretsemine toob aga
majapidamisele kaunis tunduva väljamineku
juure ja seetõttu on kokkuhoidlikud majapidajad
püüdnud leida viisi, kuidas määrdunud riided,
lapid jne. mustusest puhastada ja uuesti tarvi-

tamiskõlvulisiks teha. Lihtsaimaks ja rohkem
tarvitamist leidnud viisiks on tänini olnud pese-
mine mitmesuguste lahudega (seebi-, sooda-,
vesiklaasi- jmt. lahud); kuid ideaalne pole neist
ükski, sest need lahud mõjuvad pestava kiule
selle vastupidavust ja imevusvõimet vähendades
ja peale selle lähevad kaduma õlid, sagedasti
väga väärtuslikud, nagu: laagri- ja jahutusõlid,
ja seepärast on katsutud kõneall olevate ese-
mete puhastamisel kasutada bensiini; see aine on
osutunud küll väga heaks puhastusvahendiks ja
ta tarvitamisel saadakse kätte ka puhastatavas
esemes leiduvad õlid, kuid bensiini tulekardeta-
vus (madal leekpunkt) ei luba teda igal pool ka-
sutada.

Viimastel aastatel on Saksamaal bensiini asemel võetud katsetamisele eriline vahend „Trichloräthyleen“ (C_2HCl_3) ehk, nagu teda sakslased lühendatult nimetavad, „Tri“. Nimetatud vahend omab samad lahustavad omadused, mis bensiingi, ja lahustab ka raskesti sulavaid õlisid ja lakke; selle juures aga ei karda ta tuld ega halvenda pestava kiu omadusi, kuid võimaldab väljapestud õlid saada kätte.

Et mustunud ja õlidega läbiimbunud puhastuslappe ja riideid kiiresti puhastada, on Saksamaal selleks konstrueeritud eriline aparaat, mis suguse abil õlide ja lakkide lahustamine ja eraldamine ning puhastatavate esemete pesemine sünnib kiiresti ja tarvilises järjekorras. Nagu Saksa riigiraudteede seltsi (Lääne-Brandenburg) poolt toimetatud katsetel selgunud, on ülalnimetatud aparadi ja „Tri“ tarvitamisel puhastatud riided, puhastuslapid jne. oma imevusvõime suhtes mitte üksi ühesugused uutega, vaid koguni paremad viimastest. Soodas ja seebilahus pestud riided omasid pärast 12-kordset pesemist vaid ühe kuuendiku sellest imevusvõimest, mis neil oli uuenä; säärase suure imevusvõime kaotuse tõttu olid nad tarvitamiseks kõlbmatud. Seevastu omasid aga samasugused puhastuslapid ja -kaltsud pärast 83-kordset pesemist „Tri“ abil 15% suurema imevusvõime kui uutena.

Ka meil tarvitatakse vabrikuis, tehastes, trükkidades, raudteel, laevaldel jne. masinate pu-

hastamiseks kaltse, narmaid jne., missugused pärast mustumist harilikult heidetakse kõrvale ja asendatakse uutega, samuti jääb ketramis- ja kudumistööstuses kaunis palju kiuainete (puuvilla, lina ja villa) jäänuseid, missugused õlidega ja muu mustusega on läbi imbunud ja seetõttu tarvitamiskõlbmatud (puuvillaketramistööstuses jääb neid jäänuseid umbes 1.000.000 kg. aastas). Et need jäänused ja kaltsud siiski omavad teatava väärtuse ja neist vastava puhastuse juures võib valmistada väärtuslikku kaupa, on ka meil asjaomastes ringkondades kaalutud sellekohase tööstusharu sisseseadmist ja aparatuuri muretsemist ning leitud, et see tööstusharu end peaks ära tasuma, kuna tal on olemas pind ning alus. Selle tagajärjel on nüüd Tallinnas Paldiski maant. 29 (end. keemiateshas „Rich. Mayer“ ruumides) asuv „J. Bulatov & Co“ vabrik juures asutamisel sellekohane puhastustööstus. Vajalised masinad on Saksamaalt juba kohale jõudnud ja käesoleva aasta jaanuarikuus toimub nende monteerimine. Ettevõtles võetakse lahustava vahendina tarvitamisele ülalnimetatud „Tri“, ja puhastamisel eraldatakse ka õlid, mis hiljem puhastatud kujul uuesti müügile lastakse. Ettevõtte suudab 8-tunnilise tööpäeva juures puhastada ära umbes 400 kg. mustunud lappe, kaltse, narmaid, riideid jne. ja ettevõtjad loodavad, et ettevõtte peagi täie töökoormaga võib töötada. Ar.

Kaubanduse väljavaateid Kesk-Ida turgudega.

Kesk-Ida turgudega kauplemise küsimuse ülestõstmisel peab kõigepealt tutvuma sinna juurpääsu teede ja tingimustega. Edasi tuleb teha kindlaks võimaliku kaubavahetuse koosseis, samuti ka kõige otstarbekohasemad äritehingute organiseerimisalused.

Eestile on kaubavahetuse peasuunaks Kesk-Ida maadega transiitvedu läbi Nõukogude Liidu,* ja seepärast omavad tingimused, millistel seda võiks teostada, otsustava tähtsuse. Transiitpoliitika alal kaldub Nõukogude valitsus jätkama tsaariaegse Vene poliitikat, s. o. jätkama võistlust Inglise ja võimalikult takistama teiste maade kaupade vedu sinna. Ühenduses sellega, Nõukogude valitsuse esialgsetes korraldustes suundade kohta, millistes on lubatud välismaa kaupade transiitvedu, puudusid Kesk-Ida turgudele viivad teed. Kuid varsti selgus, et selles

suhtes on vaja teha teatud järeleandmisi. Kõigepealt omab siin tõsise tähtsuse Nõukogude Liidu poliitika üldsund idamaade suhtes. Deklaareerides nõusolekut igati soodustada idamaade uuestisündi ja avaldades selles asjas suurt otsustavust*) oli Nõukogude Liit sunnitud järele andma transiidi küsimustes. Nii määrati esmakordselt kindlaks Nõukogude-Persia kaubandusliku kokkuleppega (1927. a.) kaupade nimestik, mida võib Persiasse vabalt importeerida transiidina läbi Nõukogude Liidu. Samal ajal nõudsid Lääne-Euroopa riigid, korraldades oma kaubandussuhteid Nõukogude Liiduga, transiitveo õigust üle Nõukogude Liidu. Et selles küsi-

*) 1921. a. sõlmitud Nõukogude-Persia lepinguga tühistas Nõukogude Liit mitte üksi kõik oma eesõigused ja kontsessioonid, mis tsaariaegse Vene poolt Persialt saadud, vaid loobus ka 6 miljoni naelsterlingilise võla tagasinõudmisest ja andis peaaegu kõik Vene päralt olnud Persias asuvad kinnisvarad Persia valitsusele üle.

*) Persiasse võimaldub saata kaupu ka Persia lahe sadamate kaudu, kuid kahtlane on, kas Eesti seda suudaks kasutada.

muses saavutada järeleandmisi, tõsteti isegi üles Trapesund-Tabriise vahelise raudtee ehituse küsimus, mis pidi kindlustama Põhja-Persia vaba ühendust maailmaturuga. Kahtlemata oli see reaalseks ähvarduseks Nõukogude Liidu huvidele.

1928. a. võttis töö- ja kaitsenõukogu transiitveo õiguse küsimuse uuesti läbivaatamisele ja otsustas, et maad, mis asuvad normaalses diplomaatlikus vahekorras Nõukogude Liiduga ja on sõlminud temaga kaubalepingu, võivad kasutada omavaheliseks kaubanduseks kõiki mere- ja raudteid, kuid ühtlasi volitati kaubanduskomisar määrama kindlaks kaupade nimestiku, mis on keelatud vabalt transiidina vedada üle Nõukogude Liidu territooriumi. See otsus annab Eestile transiitveo õiguse Persiasse ja Afganistani, kuid võtab ära võimaluse kaubitseda Lääne-Hiinaga. Varsti pärast seda avaldati vabaks transiitveoks keelatud kaupade nimestik, kusjuures nende seas Eestile kõige olulisema tähtsusega on puuvillariie ja -lõng, tulitikud ja klaasitööstuse saadused. Muidugi on vaba ehk niinimetatud litsentsita transiidi kõrval võimalik ka transiit lubade ehk litsentside põhjal, kuid seda võib saavutada vaid erakokkulepetega.

Kesk-Ida maadest osutub kõige rõhkem huvi pakkuvaks Persia. Vastust küsimusele, missugune kaubavahetus on võimalik Eesti ja Persia vahel, tuleb otsida Persia väliskaubanduse statistilistest andmetest. Persia sisseveos asub esikohal puuvillariie*), s. o. artikkel, mis moodustab ülekaaluka osa Eesti tööstuslikus väljaveos. Pealegi valmistab Kreenholmi manufaktuur juba enne sõda puuvillariiet Persia turu tarbeks ja seepärast tõsteti juba Tartu rahulepingu sõlmimisel üles Eesti tekstiiltööstuse toodangule transiitveo võimaldamise küsimus üle Nõukogude Liidu Persiasse. Nii siis keerleb küsimus teatud määral endiste sidemete uuestikorraldamise ümber. Kuid 1927. a. puuvillariide üldsisseveost, 221 milj. kraani**) suuruses, langes värvitud ehk niinimetatud trükitud riide peale 164 milj. kraani (ligi ¾) ja pleegitud riide peale 36 miljonit kraani. Otsustades siitsi proovide järgi Nižni-Novgorodi aastalaadal Persia tarbeks tuleb arvestada väga mitmekesise kauba nõudmisega, mille rahuldamine pole kerge. Kuid see küsimus nõuab erakordset tähelepanu ja uurimist, sest peab kasutama ära kõik võimalused Eesti puuvillariide pääsmiseks Persia turule. Tõsise täht-

*) Puuvillariide sissevedu Persiasse moodustas 1926./27. a. 29% üldsisseveost ja 46% tööstuslikust sisseveost.

**) Kraan võrdub nominaalselt 35 Eesti sendile.

suse võib omada ka villase riide müük Persiasse, mida 1927. a. veeti sisse 20 milj. kraani eest, enamjaolt Prantsusmaalt. Samuti ka kotiriiet, mis läheb kuivatatud puuvilja, puuvilla, villa jne. pakkimiseks. Järgmisele kohale peab asetama paberitööstuse toodangu, mille sissevedu Persiasse intensiivselt kasvab. Samuti on võimalik Eesti nahatööstuse saaduste väljavedu Persiasse (töödeldud nahad ja teosed), mille sissevedu 1926./27. a. ulatus 9 milj. kraanile. Kuigi raudteoste transiidi kohta on olemas olulised kitsendused, siiski on täiesti võimalik mõne saaduse müük Persiasse, nagu kaalud ja vihid. Peale selle on, praeguse ülesehituse tempo juures Persias, võimalik mitmesuguste sisseseadete, masinate*) jne. müük. Kaunis suur on klaasi ja klaaskauba sissevedu Persiasse. Veel peab märkima ära mööbli, piiritusejookide, pudukauba, laki, tsemendi, valmis kehakatte, tikkude, kondiitrikauba jne. sissevedu.

Üldse — Persia sisseveo nomenklatuur laieneb iga aastaga.

Mis puutub Persia kaupade sisseveo küsimusse Eestisse, siis, vaatamata sellele, et Eesti väljaveos on üle 10 milj. krooni kaupu, mida Persia veab välja, ei saa loota läbikäigu suurenemist. Kõigepealt toorained (näit. puuvill, vill), mis pakusid meile teatud huvi, kasutatakse täieliselt ära Nõukogude tööstuse poolt; niisugune ostetav kaup, nagu riis, vaevalt kannatab välja võistlust Ameerika omaga. Kuid Eesti-Persia kaubanduse korraldamisel on Persia kaupade ost aktuaalseks küsimuseks. Esiteks on ekspordi ja impordi siduvus, aktiivse kaubabilansi saavutamise sihiga, Persia üheks majanduspoliitika aluseks. Teiseks, kuigi on võimalik vahetada Persia kraane teise valuuta vastu, teevad ta kursi võimalikud kõikumised krediidi tehingutel tarbekohaseks Persia kaupade ostmise. Kõigest sellest järgneb, et töösturid Persiaga vahenditult kaubelda ei saa, vaid selleks peab looma erilise kaubandusorganisatsiooni. Ka teiste Kesk-Ida turgude suhtes on see nõue paratamatu.

Minnes üle küsimuse käsitlemisele, kuidas võiks korraldada kaubandust Kesk-Ida turgudega, peab kõigepealt transiitveo õiguse kasutamisel läbi Nõukogude Liidu arvestama viimase kaubanduspoliitika huvidega. Esiteks on kaunis raske saavutada palja vaba transiitveo õigusega läbikäigusummasid, mis kindlustaksid tasuvuse. Teiseks, mõnd kaupa Nõukogude Liit peaaegu sugugi ei vea neile turgudele (villane riie, nahk jne.) või veab jälle vähesel hulgal (paber).

*) 1928. a. täitis Krulli vabrik külmutus-sisseseade tellimise Persia tarbeks.

Orienteerumisläbirääkimistel Moskvas selgus, et Nõukogude kaubanduslikud organisatsioonid on põhimõtteliselt nõus sõlmima kokkuleppe Eesti kaupade müügiks nende vahetalitusel idaturgudele*). Pealegi tuleb pidada silmas seda Kesk-Idaga kauplemise erinevust, et sealse kaupmeeskonna nõrgajõulisuse juures eksportöörid on sunnitud oma riisikol kaupu sinna saatma. Persia esindajad, kellega meil tuli kõnelda, näitasid otsukohe, et Eesti kaupade müügi korraldamiseks

on vaja asutada erilised kaubandusettevõtted Teheranis ja Tabriises: Kuid seesugune aparaat võib enda ära tasuda, nende sõnade järgi, vaid 1 miljoni kuldrublalise läbikäigu juures.

Seesugused on kaubanduse üldtingimused Kesk-Idaga. Võimaluste ärakasutamiseks peab aga tõsiselt tutvuma nende turgude nõuetega ja aktiivseks ülesastumiseks seal kõigepealt selgitama meie tööstuse võistlusvõimet.

R. Renning.

Raamatupidamise tähtsusest ettevõtetes.

Jälle on saabunud aeg, mil seisame vana aasta lõpul ja uue alul. See üleminek ühest kalendriaastast teise on ühtlasi ka suurema osa ettevõtete majandusaasta üleminek ühest teise. Kalender näitab meile küll juba 1930. aastat, kuid majanduselus oleme veel tegevuses 1929. aasta aruannetega, arvete kokkuvõtmisega ja ülevaatega möödunud aasta tegevusest. Iga kaupmees ja tööstur on loov tegur meie majanduses, ja temalt nõuab praegu maksev seadus arusaadavalt põhjusil korrapärast raamatupidamist. Ja kui mõnigi ettevõtja peab raamatupidamist koormavaks, tülikaks, isegi otstarbetuks, siis teab aga avarama silmapiiriga majandustegelane kui ka iga arenenud kodanik, et raamatupidamisel on määratu suur tähtsus, ja oskab selle vastuvaidlematut vajadust hinnata. Seda aga ei taha paraku kõik tunnistada, mis pärast meie seadused peavad selle tarvilise kohustuse täitmist nõudma sunniteel.

Mitmesugused ühingud ja seltsid kujundavad oma huvide kohaselt teatavaid koondisi — riike omaette, millistes tuleb korraldada majapidamist samuti nagu rahvariigis. Kaubanduse ja tööstuse alal kutsehuviliselt seotud ettevõtjate koondised peaksid siin raamatupidamise korraldamisele majanduslikes ettevõtetes pööрма erilist tähelepanu, kuna just ühisel nõul ja jõul saavutatakse kõige paremaid tagajärgi. Kahjuks aga on viimasel ajal märgata eemalehoidmist kutseorganisatsioonidest, mis ei tule kaugeltki asjale kasuks. Paljud ettevõtjad on arvamusel, et on võimalik saavutada edu üldsusega ühinemata. Vähe teab kaupmees või tööstur oma loovast tööst, kui ta oma toodangut või aasta tööprodukti ei võrdle üldsuse omaga. Sama vähe on kasu ka ettevõtte raamatupidamisest, kui iga aasta lõpul bilanssi kokku ei võeta ja eelmise aastaga ei võrrelda, mille järele oleks võimalik

valmistada kava eeloleva aasta töö jaoks. Niipalju raamatupidamise tähtsusest üldse.

Kaesolevate ridade kirjutajal on teada juhte, kus ettevõtted hoolsasti ja täpselt peavad raamatuid, kuid aasta lõpul jäetakse inventuur tegemata, lõppbilansse ei tehta, see olevat kulukas ja tülikas. Nii on siis säärasel raamatupidamisel ainus mõte fikseerida jooksvaid ärioperatsioone ja muud midagi. Sagedasti öeldakse meil (kui üldse raamatupidamisest midagi öeldakse), et raamatupidamine tegevat suuri kulusid, mida meie ettevõtted ei suutvat kanda, ja raamatupidamisest ei olevat ka mingisugust kasu. Eriti rõhutatakse, et maksustamisel ei võetavat maksuinspektorite poolt raamatuid arvesse ja maksud määratavat ikkagi maksukomiteede heaksarvamise järele. Meil on praegu maksev Vene seadus, mis näeb ette raamatupidamise sunni, ja selle paragraaf 669 (S. K. XI köide 2. j. 1903. a.) lausub: „Isikud, kes kaubanduses tegutsevad, on kohustatud pidama ettenähtud korras arvepidamist, vastavalt kauplemise iseloomule, missugune jaotatakse kolme järku: en-gros, detail ja üksikkauplus“ (ehk suur-, väike- ja üksikkauplus). Järgmistes paragraafides seletatakse, missugustesse järkudesse kuuluvad üksikud kaubanduse liigid, missuguseid raamatuid iga järk on kohustatud pidama, ja edasi määravad järgnevad paragraafid kindlaks ka raamatupidamise üldise korra. Loomulikult meie maksuamet selle seaduse alusel maksustab ettevõtteid, kel ei ole raamatupidamist, keskmise puhaskasu %-%normi järele.

Kuid mitte ainult maksustamise otstarbel ei ole raamatupidamine tarviline, vaid on veel terve rida teisi asjaolusid ta tarvilisuse põhjenduseks. Nii on peale eelpool kord juba puudutatud aasta lõppbilansi kokkuvõtmise küsimuse ja eeloleva aasta tegevuskava kokkuseadmise, eelmise aasta aruande alusel, ülitähtis selge ülevaate saamine äritegevusest igal ajal. Raamatupidamine peab olema majapidamise peegelpilt. Kõige sellega

*) See talitusviis on eriti tähtis Eesti kaupade pääsmiseks näit. Lääne-Hiinasse.

ühenduses omab veel erilisel tähtsa koha statistika, mille najal oleks võimalik seada kokku teatavale elule enam-vähem vastavaid kavu.

Lõppeks olgu veel puudutatud küsimust suurtest kahjustest, mis tekivad üksikuile ettevõttele ja seega ühtlasi kogu rahvamajandusele — seläbi, kui suurema ulatusega ettevõtted, kel ei ole korralikku raamatupidamist, on sunnitud oma tegevuse lõpetama, välja arvatud muidugi aktiivselt ja osatühisused, kes on kohustatud avalikult aru andma ja selle läbi seisavad seaduse järelevalve all. Siin on juttu ainult üksikette-

võtteist või isiklikest firmadest. Maksab ainult tuletada meele möödunud aastal maksujõuetuks jäänud suuremaid ettevõtteid, milliste läbi tekkisid kümnetesse ja sadadesse miljonitesse ulatuvad kahjud üksikutele kreditoridele ja seega kogu rahvamajandusele. Raamatupidamise abil, kui niisugune nendes ärides üldse oli olemas, suudeti väga vähe kindlaks teha, kuna need olid halvasti peetud. Need kahjud oleksid ehk võinud olla väiksemad korraliku raamatupidamise juures. Seepärast rohkem tähelepanu raamatupidamisele!

Elm. Kurig.

Väliskaubandus Greekaga 1929. aastal. Meie väljavedu Greekasse jätkab tõusu.

E. v. peakonsul Veberman.

Läinud aasta andmed näitavad hoogsat tõusu meie kaupade väljaveos Greekasse, ületades juba esimese 9 kuu jooksul eelmise kahe aasta väljaveo enam kui 2½ kordselt:

1927. a. müüsimise Greekasse 7.000 krooni eest, 1928. a. 200.000 kr. eest ning esimese 9 kuu kestes 1929. a. 550.000 krooni eest.

Tähtsamateks väljaveo-kaupadeks sinna on kujunenud paber ja tekstiilsaadused, mida kuni 1. oktoobrini oleme ekspordeerinud:

1) Ajalehepaberit	453.000 kr. väärtuses
2) Villast riiet	17.900 „ „
3) Pakkimispaberit	17.000 „ „
4) Tselluloosi, kuiv.	16.000 „ „
5) Trükipaberit	8.000 „ „

Meie kauba bilanss Greekaga oli kuni 1928. a. tugevasti passiivne (Eesti kahjuks). Käesoleval aastal on see aga juba muutunud aktiivseks: esimese 9 kuu jooksul ostime Greekast 182.000 krooni eest, müüsimise aga 550.000 krooni eest.

Ümmargustes arvudes on kaubitsemise algusest (1926) Eesti-Greeka kaubabilanss olnud järgmine:

1926. a.	10.000 kr. (väljavedu Greekasse puudus),
1927. a.	70.000 kr. (bilanss passiivne),
1928. a.	510.000 kr. (bilanss passiivne),
1929. a. (9 kuu)	732.000 kr. (bilanss aktiivne), kusjuures käesoleva aasta aktiivsus katab eelmiste aastate passiva suure ülejäägiga.

Greekast oleme ostnud peamiselt tubakat, rosinaid, vürtse ja veini, ka nisukliisid loomatoiduks, üldsummas:

1926. a.	10.000 kr. eest
1927. a.	63.000 „ „
1928. a.	307.000 „ „
1929. a.	182.000 „ „ (9 kuu kestes).

Eesti kaupadest on Greeka peale ülalnimetatute, mis seal juba turgu leidnud, äärmiselt huvitatud meie kartulist, mille kohta peakonsulaat igal aastal on saanud ja edasi saatnud järelepärimisi, kuid vähese saagi tõttu kahel viimasel aastal ei olnud meie eksportöörid sellest huvitatud. 1929. aasta head saaki ei tohiks jätta kasutamata, kuna turg on püsiv ja hinnad soodsad ka kõrget prahti arvesse võttes.

Mis ütleb Tallinna linna eelarve? Lõviosa eelarve kuludest kaetakse maksudega.

Tallinna linna 1929./30. aasta 12.200.999 krooni suurusest eelarvest kaetakse üle poole — 55,4% — mitmesugustest maksudest. Nendest maksudest teevad välja kr. 1.661.000 maksud varandustelt — kinnisvaramaks, krundimaks, tulumaks, puhaskasumaks (maks, mida eriti ainult kaupmeeskond kannab!) ja plaanidemaks.

Kr. 663.200 võetakse kokku maksudena

kauplustelt ja tööstustelt. Siin on kr. 95.000 ärimaksu, kr. 250.000 trahterimaksu, kinod maksavad kokku kr. 90.000, isegi turukaubitsejate maksu saadakse kokku kr. 69.000. Vähemad on näit. sildimaks — kr. 9.000, hobustemaks — kr. 10.000, autodemaks — kr. 90.000.

Neid maksu kannavad enamikus majanduslikult tegutsevad kodanikud — töösturid, kauple-

jad, autoomanikud, voorimehed, mitmesugused ettevõtjad jne.

Säärane seisukord ei ole loomulik, kuigi ta on kestnud aastaid. Kuid vaatamata sellele on linnade majapidamine läinud ummikusse — kõik Eesti linnad siplevad võlgades, enamus nende varandusest on panditud.

Ka Tallinna võlad kasvavad järjesti. Nii oli Tallinnal võlgu:

1923. a. kr. 2.366.371.09

1924. a. kr. 3.025.328.47

ehk 27,8% rohkem kui 1923. a.

1925. a. kr. 4.317.764.26

ehk 82,4% rohkem kui 1923. a.

1926. a. kr. 4.956.057.64

ehk 109,4% rohkem kui 1923. a.

1. aprilliks 1928. a. kr. 5.060.516.19

ehk 113,8% rohkem kui 1923. a.

1. jaan. 1929. a. kr. 5.234.929.27

ehk 121,2% rohkem kui 1923. a.

1930. a. kasvavad võlad veelgi. Uut erakorralist eelarvet ei saanud linnavalitsus viia tasa-kaalu muidu, kui nägi ette tulude osas uusi laene rahaasutustelt kr. 1.351.525. See kõik kõneleb linna majapidamisest küllalt selget keelt.

Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus.

Kuna toimetusele tuleb sageli järelepärimisi väga mitmesuguste küsimuste kohta, millele kaupmehed või töösturid sooviksid saada kirjalikke vastuseid, siis hakame uuest aastast peale neid vastuseid, millel ei puudu üldine tähtsus, avaldama meie ajakirja kirjavahetuse osas. Vastused küsimustele antakse alati vastavate eriteadlaste poolt ja võimalikult täieliselt.

Äriraamatute esitamise asjus maksuametkonnale.

Küsimus: Kas on maksualusel kodanikul õigus ärimaksu asjus esitada edasikaebuse puhul oma äriraamatuid otsekoheste maksude peavalitsusele (peakomiteele), kui neid raamatuid ei esitatud omal ajal jaoskonna ärimaksukomiteele?

Maksumaksja.

Vastus: 12. aprilli 1920. a. seaduse („Riigi Teataja“ 61/62 — 1920. a.) § 8 alusel on kaebajal õigus peakomitee istungitel igasugu asjasse puutuvaid tõendusid tuua ette.

Sellest tuleb järeldada, et maksumaksjal õigus on ka äriraamatuid peakomiteele panna ette, olgugi et neid raamatuid omal ajal jaoskonna komiteele ette ei pandud. Seadus teeb ainult kahel juhul selleks takistusi, ja nimelt sel juhul, kui maksumaksja oma teadaandelehes (deklaratsioonis) avalikult on näidanud, et tal äriraamatuid ei ole või et ta neid esitada ei soovi. Eitavat vastust küsimusele soovi kohta maksustatud saada tõelise kasu järgi tuleb mõista kui vabatahtlikku äraütlemist maksustamisest tõelise kasu järgi ja vabatahtlikku allaheitmist keskmise kapsprotsendi süsteemi järgi maksustamise korrale kõigis astmetes. Sellele seisukohale asus end. Vene senat oma ukaasiga 9. augustist 1911 nr. 8994.

Samuti ei saa äriraamatuid esitada peakomiteele ka sel juhul, kui maksumaksja maksuinspektori järelepärimise peale äriraamatute as-

jas on kas eitavalt vastanud või selle küsimuse üldse jätnud vastamata.

Teistel juhtudel seadus ei tee takistusi äriraamatute esitamiseks peakomiteele, olgu need raamatud esitatud omal ajal jaoskonna komiteele või mitte.

Meie riigikohus on selles küsimuses küll veidi teistsugusele seisukohale asunud. Nimelt seletab riigikohtu administratiivosakond (Adminstr. toim. nr. 52 II/26, 58/II 26, 897 II/26), et äriraamatud ja teised dokumentaalsed tõendused peavad olema esitatud jaoskonna komiteele ühel ajal vastulausega või sellest eraldi, kuid mitte hiljem tähtaega, mis vastulause andmiseks määratud (Ärimaks. instr. § 90 p. 4, Vene senati seletus 16. X 08. nr. 13512). Mingisuguseid uusi tõendusid, mis ei olnud esitatud eelnimetatud tähtajal, järgmistes instantsides enam juure tuua ei saa.

Ülal ettetoodud riigikohtu seletust ei saa pidada küllaldaselt täpseks, kuna ta põhjeneb 1914. aasta ärimaksu seadusele ja vaikib täiesti eesti-aegsest 1920. a. seadusest. Kui asuda seisukohale, et *lex posterior derogat priori**, siis ei saa teisiti kui peab tunnustama, et maksumaksjal on praegu maksvasel oleva seaduse järgi (seadus 12. aprillist 1920. a. nr. 180) õigus äriraamatuid esitada peakomiteele, maha arvatud juhud, kus maksumaksja ise ütles ära neid raamatuid esitamast jaoskonna komiteele.

*) Uuem seadus muudab vanema.

Kaupade kontrollrevideerimisest ja selle alusel lisatolli nõudmisest.

Küsimus: Kas on tolliametil õigus, kui kaup on tollitud, päritolunõustust maksvaks loetud, toll konventsiooni tariifi järgi välja arvatud ja tolli arvestuses aritmeetilisi vigu ei leidu ning kaup kauba kasutajale välja antud, tagant järele lisatolli nõudmisega esineda kontrollrevideerimise andmete alusel?

Vastus: Ei ole. Riigikohtu administratiiv-osakonna seletuse järgi 16. oktoobrist 1928. a. on tolliasutiste toimingute kontrollrevideerimine tolliseadustiku §§ 223—227 ja 313 järgi võimalik ainult enne kauba väljalaskmist tolliasutuse korraldusest. Kui aga kaup kauba käsutaja poolt tollikorraldusest välja võetud, siis ei ole tolliasutusel õigust kaupa kontrollrevideerimisele võtta ja kauba käsutajalt järelemaksu nõuda.

R. B.

Tulumaksulehe täitmise asjus.

Küsimus: Kuidas pean täitma oma tulumaksulehe? Mul on linnas kaubanduslik ettevõte, kinnisvara (elumaja) ja maal talukoht, mis on rendil. Mis nende sissetulekust arvatakse maksualuseks tuluks, mis lubatakse kanda kulude arvele? Ärraamatuid mul ei ole.

K. L.

Vastus: Tulumaksu seaduse § 3 otsekohese mõiste järgi arvatakse tulumaksu alla kõik eelmisel aastal sissetulnud tulud, olgu need rahalistest kapitalidest, liikumata varandustest, ettevõtetest või palgatuludest.

Maja sissetulek, üüriarahad, kuuluvad seepärast kahtlemata tulumaksu alla ja neid tuleb näidata tulude deklaratsioonis, lahtris, kus on kõne liikumata varanduste tuludest (lahter II teadaandelehel). Kui teie ise ka oma majas peate korterit, siis tuleb oma korteri üür võtta arvesse ja seda tulude summas näidata. Samas lahtris tuleb kinnisvara tulude hulgas ka ära näidata rent, mille saite möödunud aastal oma talukoha eest.

Teadaandelehe (deklaratsiooni) III lahtris näitate ära puhaskasu, millise on annud teile äri-line ettevõtte möödunud aastal.

Kuludena tuleb teil näidata liikumata varanduste suhtes (näiteks maja kohta linnas) kulud majade ja ehituste korrashoidmiseks (korstnate, hoovide, tänavate, kõnniteede, solgi- aukude, pühkmekastide puhastamine, treppide ja hoovide valgustamine, mustuse väljavedu jne), kojamehe, öövahi jt. palgad ja korterite üürid, kui nad teilt saavad priikorteri, hoonete kinnituse maksud ja remontide kulud. Remontidest võetakse arvesse ainult jooksivad remondid, mitte kapitalremondid.

Talu kohta ei võeta kõiki neid kulusid arvesse, ja loomulikult, sest talude tänavate ja kõnniteede korrashoidmisi ei saa nende kulude mõiste alla viia, mis linna tänavate korrashoiu all tuleb mõista. Samuti ei tule sõnnikuvedu taludes selle mõiste alla viia, mis on prügikastide ja mustuse vedu linnamajade hoovidelt.

Arvesse võetakse talude suhtes hoonete kinnitamise ja remondikulud.

Tuleb pidada meeles, et ainult tõelised kulud, mida tarbekorral dokumentidega võidakse tõendada, tulevad anda üles.

Tuludest arvatakse maha ka võlgade pealt makstud protsendid, kuid teadaandelehes tuleb ära näidata, kellele ja kui palju ja missuguse võlasumma pealt protsente on makstud. Samuti peab maksja tegema tõeks, et need võlad on tehtud kinnisvara suhtes, mitte äri- lise ettevõtte tarbeks.

Kui teil ärraamatuid ei ole, siis maksustatakse teie äriettevõtet ärimaksu korras keskmise puhaskasu normide alusel. Ärimaksu määramisel välja arvatud puhaskasu võetakse tulumaksu aluseks. Peale lootusetute võlgade neilt, kes maksujõuetuks tunnustatud, maha ei arvata.

R. B.

Kunas on liiakasuvõtmine karistatav?

Küsimus: Kas R. N. S. § 180^a jagu II karistab ses artiklis ettenähtud liiakasuvõtmine eest ainult siis, kui laenuvõtja on raske majanduslik seisukorras, mis sunnib teda laenuandja poolt ülesseatud tingimusi vastu võtma, ja kui laenuandjale on teada laenuvõtja raske seisukord?

(Riigikohtu krimin. osak. t. nr. 456 1928. a. ja nr. 461 1929. a.)

Vastus: Riigikohus seletab:

R. N. S. § 180^a j. II teksti põhjal on liiakasuvõtmine karistatav järgmistel tingimustel:

- 1) kui liiakasuvõtmine on korda saadetud isiku poolt, kes äri sihil raha välja laenab;
- 2) kui kapitali (laenu) eest nõutud või saadud protsent ületab 12% aastas;
- 3) kui see liig kõrge protsent on peidetud, näit. laenusummasse mahutatud.

Sellest selgub, et § 180^a jagu II juriidiline koosseis erineb sama artikli jao I koosseisust ja et jao II järgi pole sugugi nõuetav, et laenuvõtja raske majanduslik seisukord peaks laenuandjale olema teada ja laenuvõtjat sundima raskeid laenu- tingimusi võtma vastu. Kui vastupidine võtta õigeks, siis jääks arusaamatuks, misparast on üldse loodud § 180^a jagu II, sest ta oleks arusaamatu.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Jäätete ja laevasõidu informatsioon talvise navigatsiooni ajal.

Kaubandus-tööstuskoja laevasõidu sektsioon saadab eeloleval jäänavigatsiooni ajal iga nadala alul vastavatele välismaa majandusorganisatsioonidele kui ka huvitatud Eesti konsulaatidele teateid jää ja navigatsiooni ning laevade liikumise kohta eelmisel nädalal ühes seisukorra kirjeldusega teadete andmise momendil ja väljavaadetega ligemateks päevadeks.

Ametlikkudele asutustele antakse informatsioon veeteede valitsuse poolt senises korras.

Tallinna farwateritel ei ole loota jäätakistus jaanuarikuus.

Sadamate valitsemise ümberkorraldamise küsimus.

Kaubandus-tööstuskojas on teatavasti pikemat aega uurimisel sadamate valitsemise korraldus mujal ja meil ning alused meie korra ümbermuutmiseks.

Nüüd on koda esinenud vabariigi valitsuses vastava ettepanekuga ümberkorraldamise põhimõtete asjus, paludes valitsuse seisukohta nende põhimõtete kohta, mille järele asutaks vastava eelnõu väljatöötamisele, mis läheks võrdlemisi ruttu, kuna kondikava on juba valmis. Põhimõtete aluseks on võetud Koja nõuniku hra ins. E. Masik'u uurimistöös toodud andmed.

Koja uus märgukiri valitsusele laevasõidu krediidi asjus.

Kuna valitsus ei ole seni veel otsustanud laevasõidu uue krediidi küsimust, mis Koda majandus- ja teedeministeeriumi kaudu palunud, pöördus Koda uue märgukirjaga majandusministeeriumi poole, paludes uuest aastast avada selleks otstarbeks krediit Pikalaenu Panga kaudu vähemalt 300.000 kr.

Peaks lootma, et nüüd, kus laevade ostuhooaeg käes, valitsus ei keeldu sellele majandusalale vähemalt selles ulatuses uut krediiti andmast.

Kaubanduskombed Eestis ilmunud eribrošüürina.

Kaubandus-tööstuskoja poolt on eribrošüürina avaldatud kaubanduskombed Eestis, mis Koja nõukogu poolt 21. augustil 1929. a. registreeritud ja maksuma pandud. Brošüürid on Koja laevasõidu sektsioonis saadaval, hinnaga 25 senti eksemplar.

Detsembrikuu teisel poolel registreeritud uued firmad.

1. Jaan Altmann, Tallinnas, toiduainetekauplus.
2. Vennad Edenberg, Tallinnas, ehitusettevõtte, täisühing, täisosanikud: Adolf Edenberg, Maks Edenberg, Otto Edenberg.
3. Euroopa kaupade ja reisupakkide kimmitus-aktiaselts, Tallinnas, kaupade ja reisupakkide kinnitus, volinik Gerhard Reuss.
4. Emma Hakmann, Tallinnas, toiduainetekauplus.
5. Aleksander Hallier, „Kalur“, Kuresaares, segakauplus.
6. Elmire Kallas, Tallinnas, toiduainetekauplus.
7. Eesti mineraalõlide tööstus „Estonafta“, mag. Fr. Kurrot ja Ko, Tallinnas, täisühing, täisosanikud: Friedrich Kurrot, Joseph Tuch, Jakob Halbreich.
8. Viktor Matsson „Omnia“, Tallinnas, majapidamistarvete äri.
9. „K. Mattieseni trükikoda“, osauhing, Tartus, juhatuse liikmed: Hans Männik, Richard Kleis ja Davet Koppel.
10. Jakob Miitau, Narvas, pagariäri.
11. Ervin Mägi, „Bristol“, Tallinnas söögi- ja võõrastemaja.
12. August Tobi, Anna v., metsatööstus.
13. Aleksander Völli, Vara v., talurahvakauplus.

Detsembrikuu teisel poolel tegevuse lõpetanud firmad.

1. Friedrich Ambus, Jõhvi al., segakauplus.
2. Emma Hakmann, Tallinnas, toiduainetekauplus.
3. Hermann Juul, Tallinnas, toiduainetekauplus.
4. Richard Klesmann, Tallinnas, toiduainetekauplus.
5. Aleksander Kreil, Tartus, naha- ja saapakauplus.
6. Hugo Kütt, Tallinnas, toiduainetekauplus.
7. K. Mattiesen, Tartus, trükikoda, pärijad: Ernst Mattiesen, Emil Mattiesen, Otto Mattiesen, Hans Mattiesen.
8. J. Rüttnik, L. Tõnson ja Ko, usaldusühing „Faktor“, Tallinnas, transpordi-, ehituste ja ehitusmaterjalide kontor, täisosanikud: Johannes Rüttnik, Leopold Tõnson.
9. Jaan Vanaselja, Emmaste v., riidevärvmistööstus.
10. Julie Vilberg, Varangu v., toiduainetekauplus.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisa nr. nr.	Elukoht
Juurikson, Andres Andrese p. ja tema abikaasa Maria Maksimi t.	18. 5. 29	R. T. L. nr. 79 8. 10. 29	Suigu vald.
Laksberg, Jüri Johani p. ja tema abikaasa Roosi Tõnise t. sünd. Alliksaare	6. 9. 29	"	Viljandi, Oru t. 1-a.
Põdra, Eduard Mardi p. ja tema abikaasa Johanna Tõnise t. sünd. Tammann	24. 7. 29	R. T. L. nr. 80 11. 10. 29	—
Triksberg, Jaan Jaani p. ja tema abikaasa Elisabet-Emilie Jüri t.	14. 9. 29	R. T. L. nr. 82 18. 10. 29	—
Sarmo, Adolf ja tema abikaasa Helene, sünd. Lindemann	5. 10. 29	"	Lagedi, Harjum.
Paltsõn, Voldemar Mihkli p. ja tema abikaasa Marie Jaagu t., sünd. Kiis	28. 9. 29	"	Tallinn, Vase t. 7.
Püi, Johannes ja neiu Markus, Anna	21. 9. 29	"	Tallinn, Tondi 15.
Roost, Valter ja tema abikaasa Salme, sünd. Poomann	"	"	Nõmme, Tähe t. 37.
Ambros, Robert Gustavi p. ja tema abikaasa Alma Tõnise t., sünd. Tischler	28. 9. 29	"	Haimre vald.
Orusalu, Martin ja tema abikaasa Anastasia	"	"	Nõmme, Vabad. pst. 55.
Vask, Elmar Mihkli p. ja tema abikaasa Anna Jaani t.	18. 5. 29	"	Laius-Tähtvere v., Leedi k.
Romanzov, Alma Peetri t., sünd. Kirkmann ja tema abikaasa Mihail Feodori p.	8. 5. 29	"	Pärnum., Vändra al.
Koltšhin, Aleksei Aleksandri p. ja tema abikaasa Tatjana Grigori t.	30. 8. 29	"	Narva, Haigemaja t. 21.
Luksepp, Karl ja tema abikaasa Erika, sünd. Villemson	15. 8. 29	R. T. L. nr. 83 22. 10. 29	Tallinn, Õuna 3—3.
Sõõt, Jaan ja Hoppenstiel Anna	21. 9. 29	R. T. L. nr. 84 25. 10. 29	1) Nõmme, Mustamäe 42. 2) " S Pärnu mnt. 45.
Teetsov, Jaan ja tema abikaasa Almi, sünd. Grepp	8. 10. 29	"	Kuresaar, Uus t. 35.
Vestenberg, Hendrek ja tema abikaasa Ann, sünd. Türkson	21. 9. 29	R. T. L. nr. 85 29. 10. 29	Saulepi v., V. Varbla as.
Grossfeldt, Juhan ja tema abikaasa Anna, sünd. Õunapuu	28. 9. 29	"	Saulepi v., V. Varbla as.
Ardel, Juhan Jüri p. ja tema abikaasa Mari, sünd. Mihkelson	"	"	Läänem., Paadrem. vald.
Kruuspann, Aleksander-August ja tema abikaasa Jenny-Elisabeth	5. 10. 29	R. T. L. nr. 86 1. 12. 29	Tallinn, Koidu t. 68-a.
Laudström, Arnold Gustavi p. ja tema abikaasa Berta Eduardi t.	"	"	Tallinn, Sõõrensi 6 - 2.
Grosholm, Martin ja tema abikaasa Elfrieda, sünd. Lääne	"	"	Tallinn, Rannav. p. 13—1.
Meriküll, Gustav Kustase p. ja tema abikaasa Elise Jaani t., sünd. Sunduk	"	"	—
Rosenberg, Karl ja tema abikaasa Pauline, sünd. Bergmann	"	"	Tallinn, Kaupmehe 11-a,
Grünberg, Moses ja tema abikaasa Judith	"	"	Nõmme, Lai. t. 5.
Vagane, Arseni Mihkli p. ja neiu Vunder, Pauline Hansu t.	"	"	Kohila vald.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismailt.

Jõulueelne äritegevus.

Möödunud aasta jõulueelne äritegevus tõi meie kaupmeeskonnale suuri pettumusi. Üldine majanduslik seisukord ei olnud küll halvem kui eelmisel aastal, mil ikaldus seisukorra tegi raskeks. Eriti tunduv oli rahanappus, mida peamiselt põhjustas vähendatud liikvelolev rahahulk. Põllumajanduse produktide madalate hindade ja loiu nõudmise tagajärjel oli eriti maa-rahva ostujõud nõrk. Olulise tähtsusega seejuures olid ka veel põhjatud teed kestvate soojade ilmade ja sadude tagajärjel, mis ühest küljest takistas ainete turuletoomist ja teisest küljest ka maainimestele tegi raskusi ostude tegemiseks sõita linnadesse.

Mis puutub jõlueelsesesse kauplemisse Tallinnas, siis peab tähendama, et hinnalisi ja luksusasju osteti vähem kui eelmisel aastal, mistõttu vastavad alad (iluasjad, tekstiilkaubad) eriti kannatasid. Samuti kannatasid loiu äritegevuse all ka mänguasjadekauplused. Tekstiilalal oli müük väga napp. Kasukaid ja villaseid asju ei ostetud soojade ilmade tõttu peaaegu sugugi. Seevastu oli aga kauplemine toiduainete alal õieti elav, mis on osalt muidugi seletatav madalate toiduainete hindadega.

Eesti Panga aktsiate lunastamine edeneb jõudsasti.

Eesti Panga aktsiate omandamine, nagu teada, sünnib teatavate kergendustega, võimaldades aktsiate väärtust tasuda osakaupa. Aktsiate täielist lunastamist võisid omandajad teostada kas 1. a. 31. detsembril täies summas või jälle osaliste maksudega kolmel tähtpäeval: veebruaris, juunis ja detsembris 1930. a., maks-tes tasumata summa pealt 8%.

Juba 1. jaanuariks s. a. on hulk aktsionäre tellitud aktsiate eest summad tasunud täieliselt. Tellitud aktsiate väärtus oli 2.011.750 krooni, millest tuli tasuda esialgse sissemaksuna 309.500 krooni, mis tegi 15,38%. Läänud aasta lõpul tasuti 361.235 kr. ehk 17,96%, seega enam kui esimese sundusliku maksu juures. Nii ulatub kogu aktsiate eest tasutud summa 670.735 kroonile ehk ühele kolmandikule üldsummast (33,34%). Seega jäi tasuda osakaupa 1.341.015 kr. ehk 66,66%, milleks kahtlemata raha leidub, kui seda leidis juba praegusel kitsal ajal.

Aasta lõpul tasutud summast langes 216.945 krooni ehk 60,1% pealinna ja 144.290 krooni osakondade arvele. 338.580 krooni ehk 93,7% läks aktsiate täieliseks väljaostmiseks, ülejäänud summa järjekordseteks osamaksudeks.

Täiesti vabaks on aasta lõpuks lunastatud 6.187 aktsiat ehk 90,0%, neist Tallinnas 3.777 ja teistes linnades 2.410. Viimastest kõige rohkem Tartus — 628, siis Pärnus — 344.

Narva kose kasutamise välja-vaateid.

Narva kose kasutamise kontsessiooni kava väljatöötamine äratas hiljuti uuesti välismaa rahandus- ja majandusringkondade huvi Eesti vastu. Peaasjalikult on siin tegemist kahe suure kontserniga, kes tunnevad huvi suure elektrikeskjaama ehitamise kohta Narvas. Siemens ja Schukerti firma esindaja viibis pikemat aega Eestis, et koguda täpseid andmeid kontsessiooni tingimuste, keskjaama produktsiooni võimaluste ja elektrivoolu kasutamise lootuste kohta. Käesoleva aasta alul saatvat sama firma ühe oma direktoreist Eestisse, et saada selgemat pilti ettevõtte finantseerimise plaani kohta.

Käskikäes nimetatud firmaga selles küsimuses töötab ka Prantsuse Loucheur-kontsern.

Ühtlasi peab valitsus läbirääkimisi ühe Inglise konsortsiumiga, mille eesotsas seisab firma „International Hydro-Electric Development Syndicat Limited“. Need läbirääkimised on arenenud juba seevõrra, et viimati nimetatud firmale on antud aega otsustamiseks, kas ta kontsessiooni tingimused võtab vastu või mitte, kuni 20. veebruarini s. a. Selle aja jooksul peab firma jõudma kokkuleppele ettevõtete, kes seni veejõudu kasutanud ja tulevikus elektrivoolu tarvitama hakkavad. Edasi peab firma esitama panga garantii ettevõtte finantseerimise kohta.

Narva kose veejõud ulatub umbes 60.000 hobusejõule ja pole kahtlust, et Eesti kogu seda energiat ära kasutada ei suuda. Kose kasutamise küsimus seisab seega kõige lähemas ühenduses elektrienergia tarvitamise küsimusega. Tartu rahulepingus on nähtud ette teatavad huvivõimalused Narva kose kasutamise kohta Nõukogude Vabariikide Liidul ja on võimalik, et osa energiat kasutatakse Leningradi elektrofütseerimiseks. Teisest küljest on aga võetud üles küsimus, et Narva ehitada suur tselluloosivabrik, kes saaks ümbertöötamiseks vajalise metsamaterjali peamiselt Nõukogude Liidust. Igatahes on kindel, et ühenduses kontsessiooni andmisega Narva kose kasutamise peale ei pääse mööda läbirääkimistest Nõukogude Liiduga.

Teadmiseks laevajuhtidele.

Veeteede valitsus, täienduseks oma ringkirjale 9. aprillist 1929. a. nr. 5704, teatab, et kuni

uue konsulaarseadustiku vastuvõtmiseni tuleb kõikidel laevajuhtidel sisse sõites välismaa sadamatesse, kus ei ole Eesti konsulit, saata vastav eesti- ning ingliskeelne teadaanne sellele konsulile, kelle otsekohesest tegevuspiirkonnas asub kõnesolev välismaa sadam. Konsulaatide piirkondade nimestik, kuhu kuulub üks või teine sadam, avaldatakse välisministeeriumi poolt ligemas tulevikus ühes uue Eesti välisesindajate nimestikuga.

Veeteede valitsus palub laevajuhte igasuguste arusaamatuste ärahoidmiseks täpselt täita käesoleva korralduse nõudeid.

Eesti vosvoriit.

Rikkalikke Eesti vosvoriidilademeid töötab kunstväetisaineks ümber vosvoriiditehas juba 1920. aastast peale, millest riik 75% kapitaliga osa võtab (280.000 kr.). Nüüd tahetakse riigi poolt kapitali suurendada, tõstes ühtlasi tehase produktisioon 2000 tonnilt 4000 tonnile. Ühte-aegu töötatakse välja suurema vabriku projekt, mis peab hakkama produtseerima peamiselt ekspordiks.

Lähemad näitused Eestis uuel aastal.

Aprillikuus kavatakse Tallinnas pidada ära autode ja teiste liikumisabinõude erinäitus. Sügiseks on ette nähtud elektriasjanduse ja raadio erinäitus; seni igal aastal peetud üldine näitus-mess jääb 1930. aastal ära.

Väljaveotoll kaotatud.

Riigikogu poolt vastuvõetud tollitariifi muudatustega on eksporditoll kaotatud järgmistelt ainetelt: sarvedelt, jõhvidelt, harjastelt ja teistelt loomakarvadelt, lamba-, looma- ja hobusenahtadelt, linalt ja lina- ning kanepitakkudelt, lina- ja kanepiketruuse jäätistelt, linase, kanepise, džuu- ja puuvillase riide kaltsudelt. Toll ümbertöötamata kontidelt ja poolvillastelt kaltsudelt on vähendatud 0,03 pealt 0,02 kuldr. peale kilogrammit. Ümbertöötamata karusnahkade väljaveotoll kaotamise ettepanek lükati riigikogu poolt tagasi.

Need abinõud võeti riigikogu poolt suuremalt osalt tarvitusele selleks, et põllupidajatele oma saaduste müügil anda paremaid teenimisvõimalusi.

Elumaksumus Eestis.

Ametlik elumaksumuse indeks Eestis langes möödunud aasta novembrikuus 111 peale, kuna see oktoobris oli 114, septembris 115 ja augustis 117. 1928. a. novembris ulatus see 113 (1913. aastal 100). Elamiskulude vähenemine on sele-

tatav toiduainete hindade langemisega, mis omakorda on tingitud rikkalikust lõikusest. Samuti on langenud ka suurmtüügi indeks. Novembrikuus lainud aastal oli see 111, kuna 1928. a. novembris — 118 (1913. a. — 100). Sisseveokaupade indeks novembris oli 101, väljaveokaupade indeks aga 126.

Eesti peakonsulaadi uus aadress Istanbulis.

Eesti peakonsulaadil Istanbulis on aadress nüüd: Consulat Général d'Estonie. Pera, 4 Sira Selvi, Istanbul, Turquie.

Poola-Balti kaubanduskoda.

Poola-Läti sõprusühingu algatusel (ühing oli asutatud möödunud aastal) loodi siin Poola-Balti kaubanduskoda, kelle sihiks oleks arendada Poola majandussidemeid Läti, Eesti ja Soomega. Tulevikus kavatakse tõmmata koja huvide piirkonda ka Rootsi ja Norra.

Hiljuti peeti koja organisatsiooni koosolekut.

Kaub.-tööstus- ja välisministeeriumi esindajate kõrval oli küllaldaselt esindatud ka tööstus oma üksikute harude poolt.

Värske koja sihtidest kõneles kaub.-tööstusminister Kviatkovski: „Iga aastaga muutuvad meie majandussuhted Balti riikidega tihedamaks, kuid neis puudub tasakaal. Meie müüme Baltimaadele enam kui sealt ostame. Ärgem unustagem, et normaal-majandussuhete aluseks on tasakaal. Kuhu müüme, sealt peame ka ostma. Pidagem seda meeles just Balti riikide suhtes, kuna seal on ka loomulik turg meie kaupadele. Et hästi müüa, peab ka hästi ostma.“

Kojale valiti nõukogu. See koosneb Poola majandustegelastest, tööstuse esindajaist ja Balti riikide kaubandusesindajaist Poolas. Eesti poolt märgiti Eesti saatkonna ettepanekul esimesena koja nõukokku härra Zygmunt Kiltynovicz, tulevane aukonsul Varssavis. Nõukogu liikmete arv jäi kindlaks määramata, et võiks tulevikus uusi liikmeid võtta juure.

Kaubanduskoja esimeseks oluliseks sammuks üldkoosoleku otsusel osutub majandusdelegatsiooni moodustamine ja selle saatmine sidemete loomiseks Baltimaile. Viimastest just eriti Eestisse ja Soomesse, kuna Lätis olid Poola majandusmehed hiljuti käinud.

Delegatsiooni sõitu võivat oodata juba kõige lähemal ajal.

Kuld rändab tagasi Euroopasse.

Rahvusvahelisel rahaturul sündinud muudatuste tõttu on ka kulla siirdumises sündinud täieline pööre. Kuna möödunud aasta oktoobrikuus voolas kuld Ühisriikidesse, võib juba novembrist

saadik konstateerida selle rändamist ühisriiki-dest välja. Statistiliste andmete järgi on kulla väljavedu tunduvalt suurem sisseveost. Pole kahtlust, et hilisemad andmed tõendavad väljaveo kasvu. Ameeriklaste arvates on oodatud kulla väljavedu kuni 200 milj. dollari väärtuses.

Statistiliste andmete järgi on kulda 1928. a. novembris veetud sisse 29,59 milj. dollari väärtuses, väljaveo olles 22,92 milj. dollarit. 1929. aasta andmed kõnelevad sootu teist keelt: sisse on veetud kulda 2,74 milj. dollari väärtuses ja välja — 25,12 milj. dollari väärtuses.

Möödunud novembrikuu kulla ekspordist läks umbes 14,5 milj. dollarit Prantsusmaale, kelle kulla sissevedu on järjest kasvamas. Peale Prantsusmaa on nii Schveits kui ka Poola saanud kulda kumbki 5 milj. dollari väärtuses. Ka Inglismaale ja Rootsi on toodud vähemal määral kulda. Inglismaa veab kulda sisse ka Lõuna-Aafrikast ja Austraaliast.

—o.

Pariisist jälle maailma pankur.

Rahaministri mõnede lubaduste põhjal, mis sihitud Prantsuse rahaturu parandamisele, näib Pariis kujunevat kogu maailma krediidi keskuks. Riigipank suuretab silmapaistvalt oma kulla tagavara. Lähemal ajal asutakse n. n. vekslipankade loomisele, millest ühe seljataga on Banque de l'Union Parisienne. Samasuguse panga asutavad ka Credit Lyonnais ja Comptoir d'Escompte. Rahvusvahelise krediiditoimingu kergendamiseks on otsustatud luua mitmeid hõlbustusi maksudes, mis siseriigile avaldavad vähe mõju.

—o.

Soome:

P a n g a k r a h h. 16. detsembril otsustasid kahe Helsingi aktsiapanga juhatuse liikmed ühisel koosolekul ühendada Helsingin Osake-Pankki ja Atlas-Pankki. Uus ühendatud pank saab suuruselt neljas Soome erapankade keskel. Ühendatud põhikapital tõuseb 162 milj. Smk., tagavarakapital 57,8 milj. Smk. ja hoiusummad 509,7 milj. Smk. peale. Pankade ühinemise kutsus välja käesoleval juhul asjaolu, et Atlas-Pankki oli sattunud raskustesse. Nimetatud pank investeeris kinnisvara alla kolm korda suurema summa raha kui on ta oma põhikapital. Et aga valitseva rahakriisi tõttu hoiusummasid suuremal arvul hakati välja võtma, ei suutnud pank täita oma kohustusi; kinnisvarasse mahutatud summasid oli võimatu teha kiiresti mobiilseiks. Nii jäi pangal üle kas end lasta tunnistada maksuõuetuks või liituda mõne teise pangaga, kes

tema kohustused üle võtab. Ülevõtmise tingimuseks oli, et Atlas-Pankki müüs oma aktsiad Helsingin Osake-Pankki'le hinnaga à 5 Smk. Samad aktsiad maksid Helsingi börsil nädal varem à Smk. 140.

Kuidas tollide tõstmiseks teha kse kihutustööd. „Suomen Puu“ 16. det. l. a. kirjutab, et O/Y. Crichton-Vulcan'i köietehas Turus olevat 5 tööpäeva peale nädalas üle läinud. Põhjuseks olevat kauba nõrk minek. Üheks põhjuseks kauba nõudmise vähenemisel olevat Belgia ja Eesti kõite sissevedu dumpinghindadega. Kui tollikaitset ei suurendata, olevat tehas sunnitud toodangut veelgi vähendama. Paar lehekülge eespool on samas lehes teine sõnum, et Turus on asutatud uus O/Y Manilla, mis lähemal ajal hakkab valmistama kõiksugu kõisi. Uus ühisus olevat ostanud suured endise viinapõletuse tehase hooned ja neid laiendanud veel suurte juureehitustega. Peaaegu kõik siseseseade masinad on juba jõudnud pärrale, nii et tehas varsti käima pannakse. Uue vabriku juhatajana tegutsevat O. B. Lindén, kes enne oli Crichton O/Y-se kontori ülem.

Loogiliselt on raske seletada, kuidas see on võimalik, et ajal, mil üks tehas turu puuduse tõttu on sattunud raskustesse, samas linnas ehitatakse teist sama kaupa valmistavat vabrikut. Tegelikult on asi õige lihtne: mõlema vabriku omanikud on ühed ja samad isikud. Crichton O/Y vabrik on vananenud, see otsustati likvideerida ja teise nime all ehitada asemele uus tehas. Enne vana tehase likvideerimist tahetakse aga tollide tõstmiseks teha veidi kihutustööd. Likvideeritavat vabrikut ei panda kohe seisma, vaid vähendatakse esialgu tööpäevi nädalas. Samal ajal lanseeritakse ajalehtedesse kõmutateid Eesti dumpingist ning kodumaa tööstuse „raskustest“ välismaa võistluse pärast.

Soome paberimüük Venesse.

Seni tellitud 28.000 tonni.

Möödunud aasta viimasel päeval kirjutati Helsingis alla Soome Paperikontori ja Nõukogude Vene paberisündikaadi vaheline leping suurema paberiostu asjus. Lepingu järgi annab Soome kuni 30. juunini 10.000 tonni ajalehepaberit Venemaale.

Varemalt sõlmiti leping 18.000 tonni hankimise suhtes, missugune tellimine peab olema täidetud kuni 1. septembrini. Seega on Nõukogude Vene juba praegu 28.000 tonni suuruses määras annud tellimisi, kuna möödunud aasta kogu ostude määr ulatus ainult 31.000 tonnini. Oletus paberimüügi kasvamisest Venemaale näib seega olevat põhjendatud.

—o.

N.-Vene:

N.-Vene tulitiku eksport Skandinaavia maadesse.

Möödunud aasta esimese üheksa kuu jooksul on Skandinaavia maadesse N.-Vene tulitiku eksport vähenenud. Daani veeti sisse 30% vähem N.-Vene tikke kui eelmisel aastal. Rootsi ja Norrasse leiab Vene tulitikk teed suurte raskustega,

mida võib järeldada sellest, et Rootsi trusti produksioonis N.-Vene võistlus sugugi ei avaldu.

Leningradi sadama tegevust pikendatud.

Nagu Eesti peakonsulaat Leningradis teatab, on laevade vastuvõtmist Leningradi sadamas pikendatud kuni 20. jaanuarini s. a.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee tunnustas:

I. A. Sisseveotariifis.

Pesupulk-näpits, valmistatud värvimata puust ja raudtraadist vedrust, t.-t. § 61 p. 1 alla kuuluvaks kui tiseritöö, värvimata (t.-k. otsus nr. 3359 — 13. XII 29. a.).

Tammepuust parkett, mis valmistatud mitmest plaadist kokkuliimimise teel (mitte vineeri taoliselt), värvimata, poleerimata jne., t.-t. § 61 p. 1 alla kuuluvaks kui tammepuust tis-

leritöö, värvimata (t.-k. otsus nr. 3348 — 13. XII 29. a.).

Puust ratas, mille külge on kinnitatud ühesuurused nahatükid või jõhvid, tarvitav poleerimismasina juures, t.-t. § 61 p. 2 märkus 2-b alla kuuluvaks samal alusel kui masinate puust osad (t.-k. otsus nr. 3357 — 13. XII 29. a.).

Seega tühistatakse ringkiri nr. 114 — 28./29. a. § 1 p. 1.

Põlevkivi t.-t. § 79 p. 1 alla kuuluvaks samal alusel kui kivisüsi (t.-k. otsus nr. 3368 — 13. XII 29. a.).

„Kaubandus-tööstuskoja Teataja“

tellimisi võtavad vastu:

- Tallinnas:** „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ talitus, Lai t. 45.
K.-Ü. „Rahvaülikool“, Suur Karja t.
- Tartus:** Hra Elmar Kurig, Õnne t. 30—3.
Hra E. Johannsoni ajakirj. kontor, Rüttili t. 11.
Akadeemiline kooperatiiv, Jaani t. 7.
- Pärnus:** Hra E. Puhk, firma „Puhk ja Pojad“ kontor, Nikolai t. 6.
- Viljandis:** Hra V. Puhk, firma „Puhk ja Pojad“ kontor, Tallinna t. 5.
„Edu“, ajakirjanduse ja reklaamikontor, Posti t. 13-a.
- Rakveres:** Hra H. Rütman, firma „Puhk ja Pojad“ kontor, Laada pl. 27.
- Narvas:** Hra K. Ratassepp, firma „Puhk ja Pojad“ kontor, Tallinna t. 5.
- Võrus:** Hra S. Songi, raamatukauplus, Kasarmu t. 6.

Peale selle võtavad „KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATAJA“ tellimisi vastu kõik Vabariigi postiasutused.

Palume tellimistega rutata, et ajakirja saatmises aasta alul vahet ei tuleks.

TALITUS.

Terasest poldid autode jaoks, otstel vindid, t.-t. § 153 p. 1 alla kuuluvaks kui terasest teosed, eraldi nimetamata, ületöötatud (t.-k. otsus nr. 3351 — 13. XII 29. a.).

Maa-alune bensiini reservuaar, valmistatud 5 mm. paksusest lehtraust, pikkus 6 mtr., läbimõõt 1,5 mtr., reservuaar õhukeselt tõrvaga värvitud ja kaetud kotiriidega, t.-t. § 154 p. 1 alla kuuluvaks (t.-k. otsus nr. 3350/3346 — 13. XII 29. a.).

Piltpostkaart, millel grammofoniplaat, t.-t. § 177 p. 3 alla kuuluvaks kui paberist teosed (t.-k. otsus nr. 3352 — 13. XII 29. a.).

Puuvillane lõng, mis läbi imbutatud kleepiva ainega, keritud rauast värtnale, määratud isoleerimise jaoks, t.-t. § 194 p. 3 alla kuuluvaks samal alusel kui isoleerpael t.-s. § 216 kohaselt (t.-k. otsus nr. 3362 — 13. XII 29. a.).

Kunstsiidlõng kerades, missugused üksikult pakitud erikarpi, need omakorda pakitud paari viisi suuremasse karpi, mõlemad karbid kannavad firma nimetust, äratollitavaks sisemise karbiga ilma väliskarbita (t.-k. otsus nr. 3354 — 13. XII 29. a.).

Alla kirj. H. Kukk, tollidirektor.

Tollidirektori ringkiri nr. 222.

31. detsembril 1929. a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks ja käsitlemiseks, et tollikomitee tunnustas:

I. A. Sisseveotariifis.

1) Rauast 1½ meetri pikkune klamber-pitskruvi, mis laua külge kinnitatakse poltide abil,

tarvitav kruustangina pikemate asjade hoidmiseks, ületöötatud, t.-t. § 153 p. 1 alla kuuluvaks kui rauast teosed, eraldi nimetamata, ületöötatud (t.-k. otsus nr. 3361 — 13. XII 29. a.).

2) Naiste riiete kraede valmistamiseks tarvitav kangas (Rüsch), mis koosneb: a) õhukesest pleegitud puuvillasest kangast ja külgeõmmeldud väljaõmblusest; osaliselt plisseeritud, kusjuures plisseeritud osa on kas alla ääre kinnitatud või kangale 3 järgus külge õmmeldud, t.-t. § 187 p. 2-d + 50% alla, b) värvilisest õhukesest puuvillasest kangast ja alla ääre õmmeldud siidkangast, missugust alla 50% ja üle 20%, kõik plisseeritud, t.-t. § 188 p. 3 + 50% alla; c) kunstsiidkangast ja ääre ning keskkohta õmmeldud põimitud yaelast; keskkohal põimitud pael õmmeldud kahekordselt pandud kanga külge, t.-t. § 195 p. 1 + 20% alla kuuluvaks kui asjad kiuainetest ilustatud, kohaldades üldist märkust 7 t.-t. §§ 183 — 209 juures (t.-k. otsus nr. 3393/3341 — 20. XII 29. a.).

§ 2.

Avaldan teadmiseks ja käsitamiseks tollikomitee seletuse:

„Eesti-Türgi kaubanduslepingu järele kuuluvad Türgimaalt päritolevad rosinad — „sultaniinid“ tollialanduse alla, samal alusel kui rosinad — „sultaniinid“, mis on Greekast pärit.

Seega täiendan oma ringkirja nr. 44 § 1 p. 3. (t.-k. otsus nr. 3369 — 14. XII 29. a.).

Alla kirj. H. Kukk, tollidirektor.

Turgude ülevaade.

Toiduainete turg.

London.		Pärnu H. D.	
11. I. Nisu, kaal—496 Ingl. nl.		Slanetz U/A Medium	£ 58.—
Northern Manitoba	£ 51/3		” 65.—
Hard Winter	” 45/6	4. I. Bacon, kaal 112 Ingl. n.	
Rosario Santa	” 44/9	Iiri	sh. 98.— 118.—
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.		Daani	” 99.— 108.—
Manitoba	” 36/6	Kanada	” 88.— 101.—
Austraalia	” 34/—	Hollandi	” 98.— 99.—
Kansas	” 36/6	Munad, kaal — 120 Ingl. naela	
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal —		Inglise	” 23.— 24.—
370 Ingl. naela.	” 28/12	Daani	” 23.— 25.—
California, kaal — 424 Ingl.		9. I Või, kaal — 112 Ingl. n.	
naela	” 37/9	Uus-Merimaa	” 156.— 158.—
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela		Austraalia	” — —
La Plata	16/	Daani	” — —
Canada Nr. 2	15/3	Läti	” — —
Donau	—	” soolatud	” — —
4. I. Linad, cif.		Eesti	” — —
Riga Z. K.	58.—	” soolatud	” — —
		Siberi	” 156/

Hamburg.

11. I. Nisu.

Sisemaa, tonni eest	Rmk.	258—260
Manitoba, cif 100 kg. eest term.	fl.	14.15
Western II, cif 100 kg. eest loco.	"	—
Hard Winter II, 100 kg. eest termiin	"	12.80
Ameerika jahu, 100 kg. eest termiin	\$	6 ³ / ₄ —8

Rukis.

Sisemaa, tonni eest loco	Rmk.	178—180
------------------------------------	------	---------

Kaerad.

Sisemaa, tonni eest	"	174—176
-------------------------------	---	---------

9. I. Odrad, suve

Sisemaa, tonni eest	"	180—208
-------------------------------	---	---------

Odrad, talve

Sisemaa, tonni eest	"	160—162
-------------------------------	---	---------

10. I. Suhkur.

Hollandi, laadimisel	£	10/6
C. S. R. — do —	"	10/3
Poola, laadimisel	"	9/6
Jaava valge, jaan./veebr	"	11/3
11. I. Riis, Burmah II, 50 kg. eest	"	13/10 ¹ / ₂
11. I. Rasv.		
American Purelard eest	\$	26 ³ / ₄
Steamlard	"	25 ³ / ₄

9. I. Või, Berliini en gros hinnad, tsentneri eest:

Sisemaa või I sort	Rmk.	155.—
" " II "	"	140.—
" " III "	"	124.—
Eesti	"	162—165
Läti punane	"	163—166
must	"	160—162
Uus Merimaa	"	164—167
Siberi	"	165

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	30. XII	31. XII	2. I	3. I	4. I	6. I	7. I	8. I	9. I	10. I	11. I
Frank	123.90	123.90	123.90	123.95	123.94	123.92	123.91	123.90	123.92	123.92	123.90
Dollar	4.8804	4.8812	4.88	4.8759	4.8766	4.8737	4.8732	4.8701	4.8730	4.8701	4.8696
Rootsi kroon	18.11 ⁵ / ₈	18.12 ⁵ / ₈	18.14 ¹ / ₈	18.14	18.14	18.14 ¹ / ₄	18.14 ⁷ / ₈	18.14 ⁶ / ₈	18.148	18.15	18.14 ³ / ₈
Daani kroon	18.20 ⁵ / ₈	18.20	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ³ / ₈	18.20 ³ / ₈	18.20 ¹ / ₄	18.20 ¹ / ₈	18.20 ¹ / ₈	18.20 ¹ / ₄	18.20 ¹ / ₈	18.20 ¹ / ₈
Norra kroon	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁷ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.21	18.208	18.21	18.21	18.21 ¹ / ₄	18.21 ³ / ₈
Saksa mark	20.42 ⁷ / ₈	20.42 ⁷ / ₈	20.43 ³ / ₄	20.43 ⁵ / ₈	20.43 ¹ / ₈	20.41 ⁷ / ₈	20.42	20.39 ⁷ / ₈	20.39 ³ / ₄	20.38 ³ / ₄	20.39 ⁵ / ₈
Soome mark	194.20	194.15	194.20	194.18	194.—	194.—	193.97	193.88	194.—	193.87	193.87
Floriin	12.0981	12.0975	12.0975	12.0887	12.0868	12.0831	12.0843	12.0868	12.0912	12.0928	12.0956
Liira	93.19	93.21	93.20	93.19	93.20	93.14	93.15	93.07	93.12	93.08	93.03
Helveetsia fr.	25.12 ³ / ₈	25.12 ⁵ / ₈	25.12 ⁷ / ₈	25.14	25.13 ¹ / ₄	25.12 ³ / ₈	25.12	25.12 ³ / ₈	25.13 ³ / ₈	25.12 ⁷ / ₈	25.13 ³ / ₄
Cehhosl. kr.	164.37	164.50	164.75	164.75	164.75	164.75	164.70	164.68	164.50	164.62	164.56
Belgia frank	34.86 ³ / ₈	34.86 ³ / ₈	34.888	34.90	34.90 ¹ / ₄	34.91 ³ / ₄	34.93	34.92 ³ / ₈	34.93 ¹ / ₄	34.94	34.94 ³ / ₈
Sillingid	34.65	34.66	34.66	34.66	34.63	34.63	34.63	34.63	34.62	34.62	34.62
Pengo	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78
Latt	25.21		25.22	25.23	25.23 ¹ / ₄	25.20	25.28	25.28	25.28	25.28	25.28
Litt	48.75		48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Cerv.	9.49		9.49	9.49	9.48	9.48	9.48	9.47	9.49	9.49	9.49
Eesti kroon	18.21		18.21	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
Höbe p/unts	21 ⁵ / ₁₆	21 ¹ / ₁₆	21 ⁵ / ₈	21 ⁵ / ₁₆		20 ⁵ / ₈					20 ¹³ / ₁₆
Plaat. p/unts											
Kuld p/u.											
	B E R L I N										
	30. XII	31. XII	2. I	3. I	4. I	6. I	7. I	8. I	9. I	10. I	11. I
Naelsterling	20.421	20.421	20.432	20.435	20.427	20.42	20.417	20.40	20.39	20.39	20.39
Frank	16.49	16.475	16.49	16.41	16.485	16.475	16.48	16.465	16.46	16.466	16.46
Dollar	4.184	4.184	4.187	4.191	4.1885	4.1885	4.1895	4.1880	4.18 ¹ / ₂	4.1855	4.1875
Rootsi kroon	112.68	112.62	112.67	112.65	112.58	112.54	112.50	112.39	112.33	112.30	112.35
Daani kroon	112.24	112.20	112.28	112.27	112.25	112.20	112.18	112.07	112.03	112.03	112.06
Norra kroon	112.17	112.16	112.22	112.23	112.18	112.14	112.12	112.—	111.95	111.95	111.97
Soome mark	10.514	10.512	10.52	10.525	10.525	10.523	10.517	10.517	10.511	10.51	10.512
Floriin	168.81	168.81	168.90	168.95	168.98	168.99	168.99	168.82	168.64	168.66	168.59
Liira	21.90	21.90	21.915	21.925	21.92	21.915	21.92	21.91	21.89	21.905	21.905
Helveetsia fr.	81.28	81.255	81.29	81.29	81.265	81.26	81.29	81.20	81.13	81.13	81.14
Cehhosl. kr..											
Belgia frank	58.575	58.555	58.545	58.545	58.52	58.50	58.475	58.41	58.375	58.355	58.345

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

	Kroonid.		Kroonid.
Jahu d: nisu, pehme, Ameerika	100 kg. 46.00—48.00	Liha, looma, I sort	1 kg. 0.45—0.65
ja Inglise	" 47.00—48.00	Õlikoogid, linaseemne	100 kg. 19.00
" söre, Ameerika	" 47.00—48.00	" päevalille	" 19.40
ja Inglise	" 47.00—48.00	" suhkrupeedi	" 10.60
"J. Puhk ja Pojad" suurveski	" 13.40—14.30	" palmi	" 17.75
Jahu: rukki 11. I. 30. 13.00—13.90	" 13.40—14.30	Jahu, päevalille	" 20.—
rukkipüül 11. I. Kr. 20.50—21.50	" 21.00—22.00	Segajõutoit I s.	" 19.20
nisu, pehme —	" 38.50—49.00	" II s.	" 15.80
söre	" 38.50—49.00	Soja tangud	" 19.50
"J. Puhk ja Pojad" suurveski	" 38.50—49.00	Nisukliid	" 10.00—10.80
saadused. Hinnad arvatud 50	" 38.50—49.00	Puuvillane riie, Bjas netto	meeter 0 57—0.72
klg. eest ühes valge puuvil-	" 38.50—49.00	" Mitkal	" 0.44—0.53
lase kotiga.	" 38.50—49.00	Lina, Petseri saatejaam	" 1000 kg. 976—1006.50
Püülijahu:	" 38.50—49.00	" Võru	" 945.50—976.00
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	25.00	" Liivi	" 915.00—945.50
harilik	—	" Tartu	" 915.00—945.50
"Eesti Parem" saiajahu à 50 kg.	46.50	Linaseemneõli 90% basis	100 kg. —
"Kalev"	44.00	Linaseemned, külvi 97 $\frac{1}{2}$ %	" —
"Taara"	43.00	Kivistüsi, auru, Yorkshire,	" —
"Kungla"	41.00	2 korda pestud	1000 kg. —
"Sampo"	38.50	" Newcastle	" —
Manna	50.00	" sepa	" —
Granular	46.00	Koks, gaasi, Tall. gaasivabrik	" 40.—
" poolsöre	48.50	Põlevkivi, I sort A fr-ko Kohtla j.	" 6.10
söre	49.00	" I " B	" 5 50
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.	" II " B	" 4.90
Jahu: rukki	" 13.25—14.80	" III " B	" 2.75
" püül	" 20.60—21.20	" fenolaat, netto	100 kg. 9.50
" nisu, pehme — söre	" 36.90—46.40	" gudrong, brutto	" 12.25
Nisu, Eesti	" 22.20—23 20	" pigi	" 11.25
Rukis, Eesti	" 13.40—13.70	" tooresõli, netto	" 9.25
" Saksamaa	" 12.50—12.80	" mootornafta	" 10.—
" Poola	" 12.50—12.80	Riigi turbatõustus „Kütteturvas“	1000 kg. 12.85
Kaerad, toidu, Eesti	" 10.70—11.00	Raud, sordi	100 14.85—16.00
" Saksamaa	" 12.50—12.80	" vits	" 17.00—23.00
Odrad, õlle, välismaa, kodumaa	" 15.55	" plekk	" 18.00—28.00
toidu	" 14.00—14.30	" plekk, tšingitud	" 34.00—37.00
" Eesti	" —	" talad	" 14.00
Herned, rohelistel	" 31.—32.—	Teras, Inglise	" 75.00—100.00
Riis, Burma II	" 38.00	" Saksa	" 75.00—150.00
Kartulid, eksport	" 3.50—3.80	" vedru	" 27.50—30 50
" piirituse	" 2.75—3.—	" tööriistade	" 73.25—85.40
Kartulitärklis „Superieur“	" 30.50—32.—	" talla, ree	" 17.70—18.00
Siirup, kartuli, 42%0	" 40.—	Inglistina	" 500.—
Glükoos	" 38.—	Seatina	" 63.00—65.00
Või, eksport, I sort	1 kg. 2.55—2.60	Vaskplekk, punane	" 200.00—220.00
Margariin, välismaa	" 1.17—1.22	" valge	" 185.00—230.00
" kodumaa	" 1.09—1.15	Tsinkplekk	" 90.00—95.00
Kaseiin, Eesti	100 kg. 70.—75.—	Masinaõli,	" 27.00—28.00
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg. 1.90—2.00	" Poola	" 24.40—26.80
Munad, eksport, Is. (kast 360 tk.)	kast —	" Ameerika	" 29.00—31.50
Kakao, Hollandi	1 kg. 1.30—1.75	Mootorõli	" 35.40—42.70
" Inglise	" 1.25—1.45	" Poola	" 33.50—39.60
Kohv, Rio, Santos	" 2.30—2.50	Autoõli, Ameerika	" 39.65—103.70
" Keski-Ameerika sordid	" 3.10—4.60	" Poola	" 45.75—61.00
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	" 5.20—5.65	Linaseemneõli	" 90.00—94.00
" Orange Pekoe, Java	" 4.00—5.00	Värnits	" 90.50—95.00
" Moning, Hiina	" 4.10—4.70	Tsilindriõli, Ameerika	" 34.00—35.00
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg. —	" Vene 280 ⁰	" 33.00
" " C.-Slov.	" 32.50	" 320 ⁰	" 65.00—70.00
" " Vene	" —	" Ameerika 280 ⁰	" 31.50—36.60
" " Poola	" 32.—	" 320 ⁰	" 44.00—54.90
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	" 3.40	Nafta, Vene	" 12.50—13.00
jaam Irboska ja Narva	" 3.40	" Ameerika	" 11.90—12.50
" Saksa	" 3.40	" Poola	" 12.20
Heeringad, Yarmouth, Matties	tünn —	Petrooleum, Vene, sisternid ja	" —
" Schoti Matties	" 40.00—48.00	vaadid	" 17.50—19.00
Heeringad, Schoti Mattfulls	tünn 42.00—50.00	" Am., sistern. ja vaadid	" 17.50—19.00
Islandi	" 23.00—25.00	Bensiin, Vene	" 44.15
Liha, sea, I sort	1 kg. 1.08—1.12	" II sort	" 41.40

Bensiin, Ameerika	100 kg.	44 15
Eesti traktorbensiin		16.20—17.00
Pesusooda, kodumaa	"	9.50—10.00
Seebikivi	"	27.00—30.00
Värvid, nigros., veessulav, välism.	"	5.50
" tsinkvalge, välism.	1 kg.	0.85
" tinavalge, ...	"	0.92—0.95
" ooker, ...	"	0.18—0.26
Paber, rotatsiooni	100 kg.	23.20
Tsement, Portland, Kunda		
pütt 170 kg.	tünn	8.90
Kriit, pestud	100 kg.	6.90—7.30
Asfalt	"	7.25
Kivitõrv	"	—
Puutõrv	"	—
Lubi	"	2.65—3.05
Kips, tükkides, franko vagun		
Irboska 1000 kg.		15.25
" jahvatatud	"	24.40
" krohvimise	"	36.60—42.70
Telliskivid, I s., Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.		52.00—55.00
silikaat I s., fr. vabr.	"	45.—
Tulitükid, orig. kast (5000 toosi)		130.—
Nahk, talla, Eesti, ...	1 kg.	2.70—3.60
Nahk, talla, Ameerika tooresn.		
valmistatud, I sort	"	3.75
Nahk, talla, Ameerika tooresn.		
valmistatud, II sort	"	3.65

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling Inglise naela (lbs) eest
 4. I Ingl. pens (d) loko 9.46, jaan. 9.11, märts
 9.19, mai 9.28. 7. I Ingl. pens (d) loko
 9.43, jaan. 9.11, märts 9.17, mai 9.25.

Londoni börs.

4. I. Bacon Irish per cwt.	sh	98—118/—
Danish	"	99—108/—
Canadian	"	88—101/—
Dutch	"	93—99/—
Või, Daani per cwt sh		180—182
Austraalia	"	146—158
New-Zealand	"	152—186

Berliini börs.

7. I. Või, Eesti, tsentn. eest	Rmk.	165—168
Läti punane	"	Rmk. —
must	"	Rmk. —
Uus Merimaa, tsentn. eest	Rmk.	—
Siberi	"	Rmk. —
Daani Kopenhagaen Dkr.	— per 100kg	—
7. I. Sisemaa või I s. mk. 162; II s.	mk.	146;
III s. mk. 130 — tsentn. eest		

Lina	Prahid:
Tallinn — Stettin	1000 kg. sh 22/6
" — Ghent	1016 kg. " 23/—
" — Dundee	" " 32/6
" — Belfast	" " 47/6

Puumaterjalid	Standard
Tallinn — London	sh 42/6
" — Hull	" 47/6
" — Manchester	" 52/6
" — Grangemouth	" 40/—
" — Belfast	" 57/6
" — Dundee	" 40/—
" — Antwerpen	" 42/6
" — Ghent	" 40/—
" — Rotterdam	Hfl. 23/—
" — Amsterdam	" 25/—

Segakaup	Jäätaks 25%
Tallinn — Stettin	1000 kg. sh 18—25/—
" — London	1016 kg. 15—40/—
" — Stokholm	1000 kg. Rkr. 10—30/—
" — Stettin	või tünn sh 1/6—
" — London	" " 3/—

Tallinna börsi kursis- sedel.

		7. I.	8. I.	9. I.	10. I.	11. I.	13. I.
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.7320	3.7330	3.7350	3.7340	3.7350	3.7355
1 dollar	M.	3.7420	3.7430	3.7450	3.7440	3.7450	3.7455
	T.	—	—	—	—	—	—
London	O.	18.19	18.19	18.19	18.19	18.19	18.19
	M.	18.24	18.24	18.24	18.24	18.24	18.24
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	89.10	89.10	89.15	89.20	89.20	89.20
100 S. riigim.	M.	89.70	89.70	89.75	89.80	89.80	89.80
	T.	—	—	—	—	—	—
Helsingi	O.	9.36	9.37	9.37	9.37	9.37	9.37
	M.	9.41	9.42	9.42	9.42	9.42	9.42
Stokholm	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.25	100.25	100.25	100.25	100.20	100.25
100 Rootsi kr.	M.	100.85	100.85	100.85	100.85	101.80	100.85
	T.	—	—	—	—	—	—
Kopenh.	O.	99.90	99.95	99.95	99.95	99.95	99.95
	M.	100.50	100.55	100.55	100.55	100.55	100.55
Oslo	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.90	99.90	99.90	99.90	99.90	99.85
100 Norra kr.	M.	100.50	100.50	100.50	100.50	100.50	100.45
	T.	—	—	—	—	—	—
Pariis	O.	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70
	M.	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95
Amsterd.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.55	150.55	150.50	150.50	150.40	150.40
100 flo. riini	M.	151.35	151.35	151.30	151.30	151.20	151.20
	T.	—	—	—	—	—	—
Riig	O.	72.—	72.—	72.—	72.—	72.—	72.—
	M.	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50
Zürich	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.40	72.40	72.40	72.40	72.40	72.35
100 Helv. fr.	M.	73.—	73.—	73.—	73.—	73.—	72.95
	T.	—	—	—	—	—	—
Brüssel	O.	52.10	52.10	52.10	52.10	52.05	52.05
	M.	52.60	52.60	52.60	52.60	52.55	52.55
Milaano	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.55	19.55	19.55	19.55	19.55	19.55
100 liirat	M.	19.95	19.95	19.95	19.95	19.95	19.95
	T.	—	—	—	—	—	—
Praha	O.	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05
	M.	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25
Viin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.50	52.55	52.55	52.55	52.55	52.55
100 Austr. sh.	M.	53.10	53.15	53.15	53.15	53.15	53.15
	T.	—	—	—	—	—	—
Budapest	O.	65.45	65.50	65.50	65.50	65.50	65.50
	M.	66.15	66.20	66.20	66.20	66.20	66.20
Varssav	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60
100 slotti	M.	42.80	42.80	42.80	42.80	42.80	42.80
	T.	—	—	—	—	—	—
Kaunas	O.	36.80	36.85	36.85	36.85	36.85	36.85
	M.	37.40	37.45	37.45	37.45	37.45	37.45
Moskva	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	191.75	191.75	191.75	191.75	191.75	191.75
100 rubla (čėkig)	M.	193.25	193.25	193.25	193.25	193.25	193.25
	T.	—	—	—	—	—	—
Danzig	O.	72.75	72.75	72.75	72.75	72.75	72.75
	M.	73.35	73.35	73.35	73.35	73.35	73.35